

België - Belgique
P.B.
8400 OOSTENDE 1
3/4637
P 706130

Red. Versluys-Couwyz
H. Baelskaai 2
8400 Oostende

VISSERS & CULTUUR

77ste jaar • verschijnt maandelijks
nr 4 • 2 april 2010
3,99 euro • afgiftekantoor Oostende 1
Niet bestelbare exemplaren terugbezorgen aan HVB
Brusselstraat 12 te B-8450 Bredene • Danke postman / -vrouw

PUB

SHOPPINGCENTER K THE BLACK SHEEP

STEENPOORT 2 BUS W2.02

8500 KORTRIJK

T 056/29 88 87

INFO.K@THEBLACKSHEEP.EU

OPEN ALLE WEEKDAGEN EN ZATERDAG
VAN 9U TOT 20U30 • VRIJDAG TOT 21U
ZON- & FEESTDAGEN GESLOTEN

HET VISSERIJBLAD

Onafhankelijk magazine
van de zee
ISSN: 0776-6912

MEDEWERKERS:

Jo Clauwaert, Robert Coelus,
Walter Debrock (+), Nicole Derycker,
Juil De Vocht, Don Fabulist, Peter
Flynn, Peter Holvoet-Hanssen,
L.A. Ingelbrecht, Frank Neyts, Jef
Klausing(+), Geert Cyriel Tavernier,
Flor Vandekerckhove, Louis
Vande Castele, Jacques van Harten,
Guido Walters.

Redactie te bereiken op

0474 53 88 00

E-mail: het.visserijblad@telenet.be

V.u.: Flor Vandekerckhove
Brusselstraat 12, Bredene

UITGEVERIJ:

VZW Liefkemores.
Redactie, publiciteit en
alle correspondentie:
HVB, Brusselstraat 12,
8450 Bredene

Omslagfoto: Jo Clauwaert

Losse nummers: 3,99 euro

Abonnementen!

* Jaarabonnement België

(12 opeenvolgende nummers
startend vanaf de betaling) door
overschrijving van 29,75 euro op
rekening 384-0596581-18 van Het
Visserijblad, met vermelding
abo HVB.

* Jaarabonnement Nederland

(12 opeenvolgende nummers
startend vanaf de betaling)
door storting van 52,00 euro op
nummer 64.14.29.592 t.n.v.
vzw Liefkemores [Fortis Bank
Nederland, te 4524 CA Sluis (NI)]
Vermelding: abo HVB.

VISSERIJ EN CULTUUR

Op het eigenste moment dat deze editie van HVB in de winkelrekken komt te liggen verschijnt ook het boek *Het zweet van de zee*. In de inleiding ervan lezen we: 'Wie vertrouwd is met het wereldwijde web kan het wellicht moeilijk geloven, maar toch is het zo: er bestaan onderwerpen waarover nauwelijks iets op het internet terug te vinden is. Hedendaagse visserscultuur is zo'n onderwerp.'

Bestaat er vandaag nog altijd een levendige visserscultuur, zoals dat vroeger het geval was? Het is de centrale vraag in dat stuk. Is het allemaal folklore geworden? Waar zou een nieuwgeboren Jef Klausing vandaag zijn oor te luisteren moeten leggen om nieuwe vissersliederen te noteren? Waarheen zou een nieuwe Hugo Claus zich moeten wenden om zich tussen vissers te verliezen in het dobbelspel (en dat later in een gedicht te verwerken)? Bij welke uitgeverij zou een hedendaagse Gaston Duribreux vandaag zijn vissersromans mogen inleveren? En zou Herman Heijermans' *Op hoop van zegen* vandaag nog ergens opgemerkt worden? Gelukkig zijn er bemoedigende antwoorden te formuleren op alle voorgaande vragen. In 2008 situeerde de bekende auteur Pieter Aspe zijn thriller *Bankroet* in het vissersmilieu. In datzelfde jaar spotten we liedjeszanger Johan Verminnen aan boord van de O 33 en het zou ons niet verbazen mocht zijn vaak opgemerkte aanwezigheid in een van Oostendes laatste visserskroegen ooit aanleiding geven tot een nieuw visserslied. Stephan Vanfleteren begon vanaf 2005 zijn *Visserskoppen* te fotograferen. In 2009 publiceerde uitgeverij Lannoo het boek *Vissersvrouwen* van auteur Katrien Vervaele (26 interviews, gepuurd uit de vissersgemeenschap). HVB fungeert in deze XXIste eeuw meer dan ooit als thuishaven voor tal van kunstenaars: de foto's van Jo Clauwaert, de verhalen van Nicole Derycker en Don Fabulist, de gedichten van Peter Flynn, Geert Cyriel Tavernier en Peter Holvoet-Hanssen... allemaal geïnspireerd door de visserij. En kijk, er liggen alweer drie nieuwe producties (*) op onze leestafel. *Alles is in beweging* verzamelt vier essays over vissers en cultuur, Louis Vande Castele en Eddy Eneman schreven *De Oostendse middenslagtreilers na wereldoorlog 1940-1945* en *Het zweet van de zee* (van Jo Clauwaert en Geert Cyriel Tavernier) is een prachtig voorbeeld van een professionele benadering van de visserscultuur. Ook vandaag inspireert de visserij nog altijd cultuurmakers en kunstenaars. Gelukkig maar.

Flor Vandekerckhove

Uitgever HVB

foto's: Jo Clauwaert

(*) Over elk van die boeken vindt u meer info elders in dit blad.

Johan Verminnen mijmerend aan boord van de O33

Samen doolden ze dagen langs de kades, de flitsmatroos Jo Clauwaert en dichter Geert Cyriel Tavernier om de ziel van de gevaarlijkste stiel, de visserscultuur, vast te leggen in het boek: HET ZWEET VAN DE ZEE. Een boek dat veel meer is dan ongewone foto's en stekelige woorden. Peter Flynn vertaalde de teksten naar het Engels.

Het boek, 25,5 x 19 cm, gedrukt in full color, genaaid, bevat 148 pagina's met harde kaft en kost 35 euro + 5 euro verzendingskosten. Te bestellen bij CDV productions, Eikelstraat 39, 9840 De Pinte, cdvproductions@skynet.be, door over te schrijven op rekening van CDV productions: 001-1955078-22

Het boek is ook te koop aan de balie van Het Visserijmuseum (adres zie hiernaast).

Fototentoonstelling
HET ZWEET VAN DE ZEE
Van 2 april tot 20 juni 2010

Actuele visserijfoto's
van Jo Clauwaert
in confrontatie
met historische beelden
van Albert Rau

Het Nationaal Visserijmuseum van Oostduinkerke
Pastoor Schmitzstraat 5
(B) 8670 Koksijde (Oostduinkerke)
www.visserijmuseum.be
Tel: +32 (0) 58 / 51 24 68
Fax: +32 (0) 58 / 51 08 17

Openingstijden
maandag gesloten
dinsdag tot vrijdag: 10 tot 18 uur
weekends & feestdagen: 14 tot 18 uur

VAN VOORDEN

PROPELLERS, NOZZLES, INDUSTRIAL CASTING, PROPELLER REPAIR AND YACHTPROPELLERS

5-blade high skew coasting propeller

Hodi Superior(R) nozzle

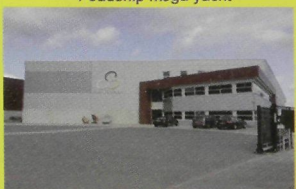
5-blade 4.3m fishing propeller

Feadship mega yacht

Fast Crew Supply ship 3307

New foundry and office

OPTIMISED PROPULSION POWER

VAN VOORDEN - Bossekamp 6 - RO. Box 67 - 5300 AB Zaltbommel - NL
T: +31(0)418-571200 - F: +31(0)418-515790 - www.vanvoorden.nl

PROMAC

MARINE TECHNOLOGY, REFRIGERATION, WATERTREATMENT, REPAIR AND MAINTENANCE

Steering gear

Ruddersystem

Knuckleboom crane

Lifesaving equipment

RO-drinkwatermaker

Bilgewater separator

A LEAD IN QUALITY AND TECHNOLOGY

PROMAC BV - Van Voordenpark 14 - RO. Box 22 - 5300 AA Zaltbommel - NL
T: +31(0)418-683333 - F: +31(0)418-683355 - www.promac.nl

TOP 150 BELGISCHE VISBEDRIJVEN

Het financieel-economisch weekblad 'Trends' publiceerde vorige maand de lijst van de 100.000 grootste bedrijven (vennootschappen) in België. In deze rangschikking, gebaseerd op de ingediende jaarrekeningen 2008, zijn gegevens over omzet, winst, afschrijvingen, personeelskosten, investeringen, toegevoegde waarde, rentabiliteit en liquiditeit van 276 bedrijven uit de vis- en visserijsector (in de breedste zin, tzt zowel aanvoer, handel, trading, aquacultuur, kwekerijen zoetwatervis, siervissen enz.) opgenomen. Hierbij de rangschikking volgens omzet van de 150 bedrijven uit de vissector. Reeds vele jaren is Marine Harvest uit Brugge (het vroegere Pieters Visbedrijf) met ruime voorsprong koploper. Gadus uit Nieuwpoort staat op de tweede plaats. De eerste rederij ter zeevisserij vinden we op de 40ste plaats. Enkele bedrijven zijn in de rangschikking niet terug te vinden, wellicht omdat hun jaarrekening nog niet beschikbaar was. Heel wat vennootschappen maken gebruik van de mogelijkheid om een verkorte balans in te dienen. De vermelding van het omzetcijfer (1ste kolom) is dan facultatief.

Indien de omzet niet beschikbaar is wordt de plaats bepaald door de brutomarge (bm). Het bedrijf is daardoor in feite ondergeklasseerd.

Info: Trends Top 100.000 is een uitgave van Biblo NV, Brussels Media Centre, Raketstraat 50/8, 1130 Brussel (www.trendstop.be).

BEDRIJF	Omzet 2008 (x 1.000 €)	Winst/verlies (x 1.000 €)	Personeel
1. Marine Harvest 8000 Brugge	174.846	1.456	365
2. Gadus 8620 St.-Joris-Nieuwpoort	63.424	836	71
3. Morubel 8400 Oostende	53.766	4.837	101
4. Hottlet Frozen Foods 2550 Kontich	51.820	137	15
5. Setraco 8470 Gistel	51.624	675	18
6. Zeebrugse Visveiling 8380 Zeebrugge	45.768	18	23
7. Vichiunai Europe 8200 St.-Andries-Brugge	43.991	31	16
8. Exploitatie Vismijn Oostende 8400 Oostende	33.827	-417	73
9. Pittman Seafoods 8200 St.-Andries-Brugge	30.719	914	21
10. Seadco 1081 Brussel	26.186	-108	11
11. Galana 8790 Waregem	25.170	198	19
12. Verbiest 2020 Antwerpen	17047	376	41
13. All-Freez 3630 Maasmechelen	16.317	33	53
14. De Jager 2020 Antwerpen	15.070	12	40
15. Salm Invest 6220 Fleurus	12.879	-730	27
16. De Troyer 9340 Lede	11.719	90	19
16. Lobster Fish 1000 Brussel	11.578	442	10
17. Klaas Puul België 2870 Puurs	10.652	4.431	45
18. Jebo Food 8380 Zeebrugge	9.681	265	24
19. Océan Marée 1070 Brussel	9.499	244	18
21. Benitra 8500 Kortrijk	8.610	12	1
22. Fish Express Trade 8380 Zeebrugge	8.252	278	17
23. Visbedrijf Quisquater 9200 Dendermonde	8.041	253	14

24.	Arijs 2280 Grobbendonk	7.631	54	18
25.	Simons-Decru 8400 Oostende	7.482	14	8
26.	Gabriel 4960 Malmedy	7.416	-158	37
27.	Ocean Food 2020 Antwerpen	6.790	93	20
28.	Caspian Tradition 1410 Waterloo	6.292	31	7
29.	Seagull 8000 Brugge	5.749	66	27
30.	Van Biesen & Pieters 9170 St.-Gillis-Waas	5.648	0	2
31.	Neptunus 9200 Baasrode	5.588	-63	14
32.	Marifish International 3550 Heusden-Zolder	5.060	-500	-
33.	Levenstond Seafood 3370 Riemst	8.827	-135	10
34.	Vandermaesen 3550 Heusden-Zolder	4.696	137	30
35.	Promaritimes 1120 Brussel	4.324	-58	13
36.	Delimed 2800 Mechelen	3.542	44	11
37.	Van Hemelrijk P. 2890 St.-Amands	3.291	-44	7
38.	S.I.T. Fanticrab International 1160 Oudergem	2.347	41	3
39.	Canadian Gold Seafood 1840 Londerzeel	2.294	8	1
40.	Rederij Zeemansblik 8380 Zeebrugge	2.156	-298	8
41.	Roem der Kempen 2160 Wommelgem	1.972	15	5
42.	Rederij Shannon 8300 Knokke-Heist	1.969	-457	6
43.	European Fish Centre 8380 Zeebrugge	1.855	545	11
44.	Aalvis 1740 Ternat	1.803	2	7
45.	A.V.C. 3590 Diepenbeek	1.705	77	-
46.	Sodial 6040 Jumet	1.656 (bm)	301	22
47.	Palinghandel Borremans 2880 Mariekerke-Bornem	1.622	8	3
48.	Blue Mytilus 2270 Herentals	1.575	20	4
49.	Haerts-Moeyaert 8210 Zedelgem	1.546	55	4
50.	Festival Fish 1080 Brussel	1.383	-38	5
51.	Gilco 9940 Evergem	1.279 (bm)	556	8
52.	Brugse Visrokerij Alloo 8000 Brugge	1.276 (bm)	157	17
53.	Schot's Vishandel 2910 Essen	1.240 (bm)	62	26
54.	Vanafish 8740 Pittem	1.121 (bm)	311	14
55.	Icemark 8400 Oostende	1.003 (bm)	173	7
56.	Rederij Nathalie 8301 Knokke-Heist	987 (bm)	173	7
57.	Jan Van Roey 2530 Boechout	931 (bm)	-191	5
58.	Nord Pesca 8380 Zeebrugge	925 (bm)	11	11

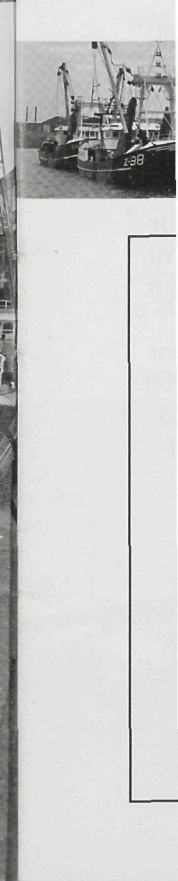
59.	A.C.O (De Oesterput) 8400 Oostende	881	2	-
60.	Pauwels All-Round Fishing 9506 Zandbergen	875	0	-
61.	Merlin 8620 Nieuwpoort	842	-65	4
62.	Rederij Atlas 8380 Zeebrugge	750 (bm)	-198	13
63.	Rederij Versluys-Couwyzer 8400 Oostende	741 (bm)	-72	7
64.	Aquality 8380 Zeebrugge	732 (bm)	6	20
65.	Rederij Semper Confidens 8301 Knokke-Heist	725	11	3
66.	New Gabriel Europe 4960 Bellevaux-Ligneuville	719 (bm)	119	11
67.	Eden-Fish 6200 Chatelineau	701	7	1
68.	Daniel's Visbedrijf 8370 Blankenberge	701 (bm)	-297	12
69.	Marchant 1500 Halle	613 (bm)	-349	20
70.	Rederij Aris 8301 Knokke-Heist	638 (bm)	-52	6
71.	Zeevisgroothandel André 8380 Zeebrugge	626 (bm)	60	12
72.	Rederij Seabird 8300 Knokke-Heist	623 (bm)	-144	7
73.	Rederij De Viertorre 8400 Oostende	606 (bm)	-404	6
74.	Viscentrale Quisquater 9200 Baasrode	601	81	1
75.	Mosselman 9060 Zelzate	593 (bm)	3	16
76.	Rederij Mare Nostrum 8300 Knokke-Heist	590 (bm)	-39	7
77.	D.B. Vis 8380 Zeebrugge	586 (bm)	-284	19
78.	La Bretagne 1070 Brussel	585 (bm)	-284	19
79.	D'Haens & Co 2580 Putte	576 (bm)	0	16
80.	Rederij De Marie Louise 8380 Zeebrugge	574 (bm)	-133	7
81.	Isrmane Fish 1080 Brussel	569	7	2
82.	Fishco 2630 Aartselaar	562 (bm)	204	3
83.	Derijck 2630 Aartselaar	561	1	-
84.	Poissonnerie Legrand Bleu 7141 Mont-Ste-Aldegonde	560	-31	1
85.	Rederij Long Ships 8400 Oostende	558 (bm)	-105	6
86.	Rederij Shamrock Beheer 8400 Oostende	556 (bm)	-181	6
87.	Warrens 9190 Stekene	534 (bm)	-129	13
88.	Vishandel Birger 8620 Nieuwpoort	523 (bm)	170	7
89.	VVC Equipment 8380 Zeebrugge	517	-30	10
90.	La Marée 4040 Herstal	517	147	7
91.	Rederij Olympus 8380 Zeebrugge	513	-139	8
92.	Gastro Fish 8800 Roeselare	963 (bm)	-1.238	22
93.	I.A.T. 8800 Roeselare	493 (bm)	132	5

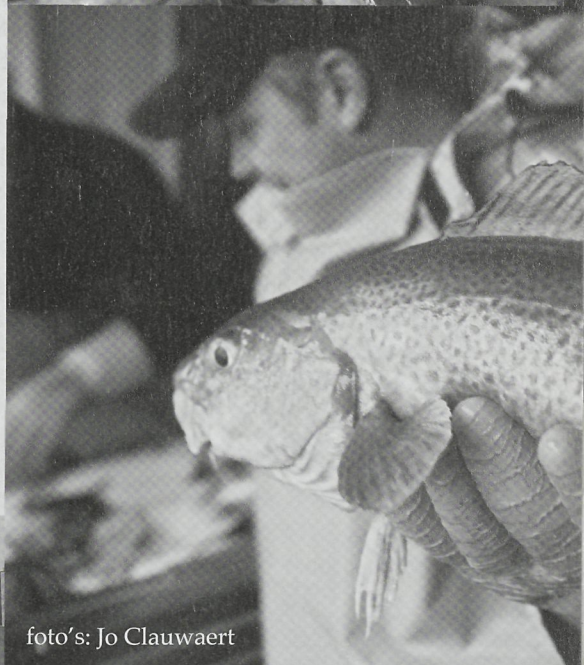
94.	Le Breton 8670 Oostduinkerke	496	19	1
95.	Faoud Fish 1080 St.-Jans-Molenbeek	494	27	1
96.	De Vis 9000 Gent	492 (bm)	-18	11
97.	Multi Fish 8380 Zeebrugge	928 (bm)	298	11
98.	Rederij Dezutter 8670 Koksijde	482	50	7
99.	Rederij Caroline 8301 Knokke-Heist	482 (bm)	-43	6
100.	Rederij Kon-Tiki 8380 Lissewege	480 (bm)	34	6
101.	Seamar 1080 St.-Jans-Molenbeek	476 (bm)	21	15
102.	Visgroothandel Parlevliet N. 9820 Munte	464 (bm)	65	10
103.	Rederij Vaya Con Dios 8380 Zeebrugge	467 (bm)	-191	7
104.	Rederij Christoph 2600 Berchem	456 (bm)	166	5
105.	Rederij Marbi 8450 Bredene	445 (bm)	-13	7
106.	De Bondt Fish 1730 Asse	442	2	1
107.	Rederij Surcouf 8434 Lombardsijde	441	9	3
108.	Vishandel Filip Lavaert 9300 Aalst	435	32	2
109.	Traiteur Gilbert 8300 Knokke-Heist	433 (bm)	123	7
110.	Rederij Nele 8301 Knokke-Heist	433 (bm)	23	5
111.	Rederij Artimar 8420 De Haan	433 (bm)	23	5
112.	De Lille-Geysens 8380 Zeebrugge	427 (bm)	136	6
113.	C-Food Meererschaut 9080 Lochristi	640	14	1
114.	Rederij Irina's 8301 Knokke-Heist	416 (bm)	-186	5
115.	Grandes Marées 1000 Brussel	407 (bm)	31	10
116.	Rederij De Flamingo 8380 Zeebrugge	405 (bm)	-17	7
117.	Brumos 7700 Moeskroen	397 (bm)	-2	7
118.	Rederij Wilmar 8450 Bredene	393 (bm)	-29	4
119.	Rederij Jacobus 8400 Oostende	885 (bm)	-238	5
120.	Poissonnerie Noordzee 1.000 Brussel	381 (bm)	4	10
121.	E-Fish 2880 Bo(rnem)	379 (bm)	379 (bm)	54 7
122.	Rederij Lasat-Corveleyn 2600 Berchem	375 (bm)	-155	5
123.	Poissonnerie Irma 8300 Knokke-Heist	351 (bm)	-46	7
124.	Mathonet Gabriel 4960 Malmedy	361 (bm)	-2	10
125.	Vishandel Vikris 8400 Oostende	361	-1	1
126.	Esde International 2110 Wijnegem	359	-32	4
127.	Fructimar 1030 Brussel	358	2	9
128.	Rederij Verleene 8301 Knokke-Heist	353 (bm)	-152	5

129.
130.
131.
132.
133.
134.
135.
136.
137.
138.
139.
140.
141.
142.
143.
144.
145.
146.
147.
148.
149.
150.

129. Rederij Silverpit 8450 Bredene	352 (bm)	4	5
130. Rederij Vita Nova 8301 Knokke-Heist	351 (bm)	-46	5
131. Rederij De Toekomst 8400 Oostende	351 (bm)	-53	4
132. Rederij Aude Audenda 8370 Blankenberge	580 (bm)	-174	7
133. Swift & Co 2110 Wijnegen	343 (bm)	128	1
134. Vishandel Luk 8400 Oostende	342 (bm)	9	6
135. Wittevrongel 8670 Koksijde	474 (bm)	295	5
136. B&B Visspecialist 2221 Booischot	341 (bm)	5	1
137. Vis- & Mosselhandel Patrick 9820 Merelbeke	334 (bm)	-313	15
138. Rederij Vertrouwen 8380 Zeebrugge	330 (bm)	-119	7
139. Rederij Zeearend 8301 Knokke-Heist	329 (bm)	36	8
140. Palinghuis Schilders 2880 Bornem	323 (bm)	58	7
141. Peter Fish 8380 Zeebrugge	321 (bm)	40	6
142. Fishland 1070 Brussel	321	3	-
143. Pisciculture Henry Frédéric 5580 Rochefort	320	4	-
144. Mosselcentrale Laevens 3290 Diest	319 (bm)	20	5
145. Rederij Rudo 8400 Oostende	314 (bm)	1.238	4
146. Rederij Argo 8450 Bredene	312 (bm)	144	5
147. Rederij Jacomina 8400 Oostende	310 (bm)	-437	6
148. Vishandel Stouf-Vanbillemont 8620 Nieuwpoort	307 (bm)	74	4
149. Rederij Thor 8400 Oostende	305 (bm)	-74	5
150. Thant J. 8370 Blankenberge	305 (bm)	19	9

foto's: Jo Clauwaert

VLOOT

REDER VAN DE OVERHEID

www.welkombijvloot.be

Enkele maanden geleden startte HVB met een reeks over de eisen die dit nieuwe decennium aan de visserij stelt. Vandaag bekijken we hedendaagse ontwikkelingen bij onze afnemers.

MSC EN DE VISVERWERKENDE INDUSTRIE EN HANDEL (Een snelcursus management)

Stelt u zich eens voor, een zompig koude regenachtige dag in november. In het oude Nederlandse vissersdorpje Spakenburg rijdt een touringcar zoekend door de straten. Soepel verend komt de luxebus tot stilstand bij de Oude haven. Een internationaal gezelschap van journalisten kijkt verwonderd om zich heen. Ze nemen deel aan een 'press trip', langs havens, bedrijven, veilingen en winkels die hun bestaan aan vis te danken hebben. Verbazing alom. Neen, hier in deze haven liggen niet de verwachte moderne viskotters, geen netten op de kade, geen veiling en nergens bedrijvigheid. Slechts enkele tientallen oude botters liggen, deels afgedekt door dekzeilen, afgemeerd aan de havenkade. Denk de geparkeerde auto's weg en je waant je in het jaar 1920. Zoekend draaien de journalistenhoofden rond. Waar is de zee?

De Oude Haven van Spakenburg...nog steeds vol met schepen...maar gevist wordt er al lang niet meer. De tientallen goed gerestaureerde botters houden nog wel de visserijgeschiedenis levend.

De grote vissersplaats met twee havens, waar rond 1892 ruim 200 schepen lagen, is niet meer. En ook de zee is nergens te zien, te ruiken of te horen. Zelfs de meeuwen ontbreken.

De in 1932 aangelegde afsluitdijk veranderde de Zuiderzee in IJsselmeer en de Spakenburgse vissers hebben zich niet lang verzet. Na de dijk volgde nog de inpoldering, waardoor het vissersdorp midden in het land kwam te liggen.

De visserij is dood, lang leve de visserij! Want afgezworen is de vis in Spakenburg allerminst.

Visverwerkers

Her en der staan en rijden witte vrachtauto's van Fishpartners/Kennemervis Group en overall zie je panden die met visverwerking te maken hebben. Spakenburg is in Nederland nog steeds het middelpunt van visverwerking en handel. Fishpartners/Kennemervis Group, wat is dat voor een bedrijf?

In 1929 werd in Katwijk de N.V. Visserij Maatschappij Kennemerland opgericht die zich vooral op de haringvangst op de Noordzee richtte. De visvangst bleef niet de enige activiteit. Al snel ging men zich toeleggen op visverwerking en -handel: eerst kaken en zouten, later diepvriezen.

Door een niet te remmen expansie (overname van visverwerkers, handelsbedrijven en andere rederijen) werd het aanvankelijk in IJmuiden gevestigde hoofdkantoor verplaatst naar Spakenburg, het hart van de Nederlandse visverwerkende industrie. Daar ging het bedrijf verder onder de naam B.V. Kennemervis Group. Zoals het met vis gaat, zo gaat het ook in de handel. De grote vissen slokken de kleine op. Zij het dat de afzonderlijke bedrijven ieder autonoom konden blijven functioneren.

Fishpartners B.V. beschikt over een uitgebreid visassortiment en kan daarom als bedrijf snel anticiperen op de markt. In totaal worden zo'n 150 verschillende soorten vis, schaal- en schelpdieren, diepvriesproducten en delicatessen aangeboden. Dit werk wordt gedaan door een kleine 200 man/vrouw personeel. Er wordt daarbij niet alleen naar duurzaamheid op visgebied gestreefd, maar zeker ook naar een duurzame relatie met de uiteindelijke consument.

Fishpartners werkt vooral met gecertificeerde vis. Daartoe beschikken zij over eigen schepen (of deeltigenaarschap). Tevens werken ze met gecertificeerde toeleveranciers (HACCP/BRC/COC) en heeft men voor meerdere vissoorten (wild en aquacultuur) duurzame certificering verworven (MSC/RFS/GlobalGap/AquaGap). "In mei 2005 waren we nog helemaal niet bezig met duurzame vis". Aan het woord is Peter Hamaker van de van Fishpartners deel uitmakende Mayonna BV, "Wat wisten

SKB - LIFE SAVING EQUIPMENT nv

Maatschappelijke zetel:
Royerssluiskaai 48
B-2030 Antwerpen
Tel.: 03/201 89 70
Fax: 03/ 201 89 71

Afdeling kust
H. Baelskaai 8A
B-8400 Oostende
Tel.: 059/33 96 00
Fax: 059/33 96 01

reddingsvesten - reddingsboeien - drijvende toestellen - valschermsignalen - stakellichten -
man.o.boordlichten - noodzenders Locat - radio Beacon - reddingsvlotten: RFD, Elliot, Viking, Zodiac,
Autoflug, Bombard, Avion, Callegari, Servaux, Mitsubishi, Soniform - nazicht brandblusapparaten.

- ERKEND SERVICESTATION -

VERANTWOORDELIJKE VOOR DE KUST: A. VAN DURME. TEL.: 0475 25 88 02

we nou eigenlijk van duurzame vis? Nauwelijks iets!"
Mayonna BV mag een grote speler in de vishandel worden genoemd, want zij leveren direct aan grote supermarktketens. Alles bij elkaar vertegenwoordigen die ketens voor Mayonna BV een consumentenwaarde van zo'n € 60.000.000.

Alle begin is moeilijk. Dat blijkt ook zo te zijn voor de overschakeling naar gecertificeerde vis. Allereerst moest er in het eigen bedrijf op alle niveau's gewerkt worden aan een goed begrip over duurzame vis en de manier waarop deze werd gevangen. Tevens moest er zicht komen op alle reglementen die betrekking hadden op bijvoorbeeld MSC (certificering voor wild gevangen vis) en GlobalGAP (certificering voor aquacultuur/gekweekte vis).

Mayonna BV bepaalde daarmee al in 2005 een nieuwe koers, waardoor het een van de eerste visbedrijven zou worden die een duurzame gedragslijn ging nastreven. Veel problemen moesten in deze beginfase overwonnen worden. Waar te beginnen? De problemen waren groot. Er zijn hoge kosten verbonden aan het MSC-certificaat. Ook moesten veel grotere voorraden worden aangehouden, wat meer dan 400 % extra kapitaal noodzakelijk maakte en last but not least: er was een grote behoefte aan meer toeleveranciers.

Als nieuwe 'standaards' bij het inkopen werden MCS, de Goedeviswijzer (een Nederlands initiatief), AquaGap of GlobalGAP en de rodelijst van Greenpeace geadopteerd. In 2008 verwierf Mayonna BV het MSC-certificaat en in mei 2009 volgde ook nog eens de MSC-certificering voor maatjesharing. Was gecertificeerde vis in het bedrijf in 2005 nog totaal onbekend, in 2010 is de situatie

drastisch veranderd. Nu is 95% van alle wild gevangen vis voorzien van een MSC-label en alle gekweekte/aquacultuur vis is ofwel GlobalGap, dan wel AqueGap gecertificeerd.

De catering

Verder gaat de press trip door Nederland. Heeft u wel eens over Sodexo gehoord? Waarschijnlijk niet. Toch is Sodexo een zeer belangrijke klant van de visserij. Ze levert voedsel aan grote bedrijfskantines, ziekenhuizen, gevangenissen, sportcomplexen...

Deze cateraar is nummer één in Europa en de moederorganisatie is de grootste internationale 'food & facilities management-organisatie' ter wereld. Als beurs goeteerde onderneming (Parijs) geeft het bedrijf werk aan ruim 380.000 werknemers die meer dan 132 nationaliteiten vertegenwoordigen. Ook is Sodexo management verantwoordelijk voor 33.900 locaties in meer dan 80 landen. Voor de Nederlandse afdeling werken alleen al ruim 4500 man/vrouw. Het bedrijf behaalde (inclusief de overige managementafdelingen) in het boekjaar 2008/2009 een omzet van 14,7 miljard euro. Sodexo was er als cateraar al vroeg bij met de omschakeling naar duurzaam voedsel. Vanaf 2005 staat het bedrijf in de top 10 van de 'Dow Jones Sustainability Indexes' en voor de vierde keer op rij werd Sodexo uitgeroepen tot 'DJSI World Sector Leader' in de categorie hotels, restaurants, bars & recreatiediensten. Bij de wereldwijde verwerking en verstrekking van vis wordt door Sodexo gewerkt met het MSC label. Als zo'n grote speler overgaat op gecertificeerde vis, dan gebeurt er wel wat in de markt!

Kantoor en bedrijfspanden van FISHPARTNERS/de Kennemervis Group

Oude visserij, nieuw label

We nemen u tussendoor even mee naar Hastings in Sussex (UK). Daar is één van de laatst overgebleven vissersplaatsen waar dat aanlanden op het strand nog op eeuwenoude wijze gebeurt.

Heeft de tijd hier stil gestaan? Heeft men het in Hastings nooit nodig gevonden een haven te graven?

Wonen er dan achterlijke vissers?

Hadden de vissers dan geen behoefte aan een grootschaliger visbedrijf?

Blijkbaar niet. Veel is er in Hastings niet veranderd. De houten scheeps-

typen zien er met hun veelal overnaadse bouw tijdloos uit. Ook de wijze van vissen heeft nauwelijks veranderingen ondergaan.

Toen tien jaar geleden voor het eerst de MSC-certificatie werd ingevoerd, hoefde er voor de visserijen van Hastings niets te veranderen. Hastings vissers kregen direct hun MSC-certificering. Met hun ouderwetse manier van vissen voldeden zij volledig aan milieubewust omgaan met de zee en met wat daar inzwom. Ook hun vismethoden vielen volledig binnen der MSC-regelingen. Hastings vissers waren dan ook de eerste MSC gecertificeerde vissers ter wereld. Kosten hoefde men daarvoor niet te maken.

Die morgen in de viswinkel

Bart van Olphen opende in 2002 zijn eerste Fishes viswinkel in Amsterdam. Echt duurzaam denken deed Bart toen nog niet. Wel ging hij voor 'puur' en 'kwaliteit'. Twee kwalificaties die staan voor seizoens-

B.V.B.A. S & S

Jofra Shipping & Trading

Postbus 51 • B - 9060 Zelzate

Tel: +32 (0) 9 361 00 04 • Fax: +32 (0) 9 360 60 04

GSM: +32 (0) 477 952 450

E-mail: jofra.jan@gmail.com

Web: www.bvba-sens-jofra.be

- Aan- en verkoop van alle visserijschepen
- Aan- en verkoop van alle motoren / koppelingen
- Alle toeleveringen / reparaties
- Inbouw van alle merken motoren en koppelingen
- Tevens uw adres voor al uw sloop- en saneringsschepen

gebonden- en volgroeide vis. Maar in 2007 was hij wel de ondernemer die als eerste in Nederland het MSC-keurmerk voor duurzame vis en visvangst op zijn winkelraam mocht plakken. Gecertificeerde vis koopt hij persoonlijk in bij door hem zelf uitgekozen visserijen. Of het nu gevangen vis betreft door eskimo's in Alaska of vis van zo'n ouderwets werkend vissersbedrijf in het Engelse Hastings, zijn waar moet vers en volgens de regels gevangen zijn.

Fishes bleek een succesformule te zijn en thans bestaat de keten uit een vijftal ondernemingen (winkels en restaurants) terwijl ook een groothandel werd gestart. Dit jaar verwacht het bedrijf een omzet van ruim tien miljoen euro aan gecertificeerde vis.

Afnemers zijn er genoeg, zo weet van Olphen. Supermarktketens in Nederland, België en Frankrijk staan voor de MSC-vis in de rij. Zo gaat de Delhaize Group binnenkort over op een nieuw systeem van visverkoop: Op is op, en dan wordt er geen kwalitatief mindere vis verkocht. Er komt dan een bordje te hangen met: 'sorry, de vis is op, morgen weer vers en goed.' Bart van Olphen verwacht dat het begrip duurzame vis binnen korte tijd volledig zal geïntegreerd zijn in de visserijwereld. Hij is er in ieder geval klaar voor.

Jacques van Harten

Hastings...de grootste landingsplaats op het strand (in Europa) waar kleine en wat grotere vissersschepen hun schip op het strand aanlanden. Met tractors worden de schepen hoger op gezet. Al langer dan 2000 jaar wordt deze 'landingsplek' ook wel THE STADE genoemd. (landingsplek)

N.V. HOSTYN

De zaak langs de Belgische kust waar de visserij terecht kan voor alle sanitaire en verwarmingsproblemen

Voor een vlugge bediening!

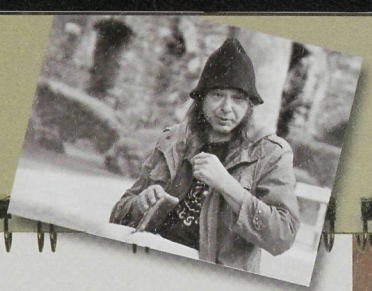
Fortstraat 27 • Oostende

TEL: 059 33 99 37 • 0475 32 16 20 • FAX: 059 33 99 38

www.hostyn.be • contact@hostyn.be

Een historie uit het universum van de boskanters

Over wijlen IJlte en Echo

Op jeugdige leeftijd verliet een jongeling zijn geboortedorp. Klaas, zo heette de jongen, meldde voor zijn vertrek dat hij op zoek ging naar de innerlijkste stem. Hij kon de stem niet met zijn oren horen, noch wist hij waar ze vandaan kwam. Daardoor lokte zij hem des te sterker. De zoeker vertrok naar de eenzaamheid van een bergdal. De dorpelingen zouden hem niet meer weerzien, maar van hem horen zouden ze nog wel.

Klaas worstelde met de lokroepen van afwezige mensen. Hij probeerde het vuur te doven voor Eva, het dorpsmeisje dat hij liefhad. Hij poogde de knusse familiezorg en de vrolijke verstrooiing van de burens te vergeten. Hij volhardde. Zijn hartstochten vervaagden. Zijn worstelingen verweekten. Zijn weifelingen weken.

Na een jaar toefde hij op een soort nulpunt; een punt zonder begoochelde begeerte, zonder vlagen van tweestrijd, zonder dwang van denken. Hij roesde in de lange leegte. Hij smaakte de vreugde van het beluisteren van Echo's klanken die deinden in de ruimte van de kom tussen hoge bergen. Vooral in geruisloze nachten gaf het Klaas een groot genoeg om Echo uit de bergen te lokken. We zegden reeds dat de dorpers van de held niets meer zien, maar wel horen zouden.

's Nachts hoorden ze zijn Echo in alle klankkleuren weerkaatsen. Aan de ene kant vervloekten de dorpelingen de nachtelijke geluidscapriolen. Aan de andere kant ervoeren ze de nachstem als iets magisch, een beetje zoals het huilen van wolven op mysterieuze wijze kan bekoren. Het drong snel tot de dorpsbewoners door dat ze de stem van Klaas beluisterden.

'Hij luistert enkel naar zijn eigen stem en dat maakt hem gek,' vertelden de mensen. 'Krank van eigen klank is hij geworden.' "Klaas" werd "Zotte Klaas". Omdat hij één van het dorp was, bleef het enkel bij die benaming. In vroegere dorps-tijden kende men nog geen "te gek om los te lopen".

Zotte Klaas bleef aan Echo gekluisterd. Als hij riep dan kwam na een korte pauze zijn roep in ongewone toonaard terug. De kluisenaar hield van Echo als van iemand waarmee hij kon communiceren zonder antwoorden te verwachten. Dat vond hij verrukkelijk gezelschap. Toch solferde Echo hem met een gewaarderd, hoe grootser Echo klonk.

Echo wordt uit de schoot van IJlte geboren, ontdekte hij. IJlte moet zodoende ouder dan Echo zijn. Ouder dan de zoon is toch ook de moeder?

Zotte Klaas bezat ondertussen een welgevormde voorstelling van Echo, maar naar het voorkomen van IJlte had hij het raden. Hij geraakte zodanig van IJlte bezeten dat hij het tijdens een maanblauwe nacht uitriep: 'IJlte!'

De galm van een doffe "e" werd ogenblikkelijk opgeslokt door de rotsen aan de daloverzijde. Door bos en veld rende Zotte Klaas. Aan de overzijde hield hij hijgend halt bij massief gesteente. Hij wilde tegen de rotswand leunen. Door een schijn van steen verging hij naar het ingewand van de rots.

De verraste wende de ogen aan het donker. Het duister begon te deemsteren. Hij merkte een neerhellend pad. Hij zette wankelstappen. Geroezemoes van mannen en van vrouwen verluiddde en verstilde. De deemstering maakte echter geen levende ziel bekend. Na een tijd ontwaarde hij licht aan het einde van de rotsweg. Hij beende naar de uitgang.

Buiten kwam hij terecht in een land van fleurige weiden en van bladerwijze bossen. Zotte Klaas versteef. In het veld zag hij Eva, de jonge vrouw die eens zijn hart bezat, maar die hij in het dal vergat. Ze naderde hem naakt. Fonkelingen klaarden in haar diepbruine ogen. Goudkleurig haar omweefde haar gebronsd gelaat. Een glimlach sierde haar wezen. Ze sloeg de wimpers op. Aurora rees in haar blik.

'Reeds geruime tijd,' fluisterde ze, 'beluisterde ik het naderen van uw stap. Het verlangen u in mijn armen te sluiten brandde. Nu zijn wij alleen. Ontbloot ook gij nu uw begeerte. De sluimerende geest van de hartstocht is in mijn lichaam ontwaakt. Dat ook uw minnevuur mag oplaaien, opdat we in de gloed van dezelfde geest tot één lichaam zouden versmelten.'

Zotte Klaas sloeg de ogen neer.

'Toen ik tussen de mensen verbleef,' beefde zijn stem, 'kon ik het vuur voor u niet doven. In de stilte van mijn eenzaam dal gingen de vlammen liggen. De rust rees uit de as van mijn verlangen. Wellevende gedachten weerklonken in mijn hoofd. De stilte die het gepeinzen stemde, maakte me dronken. De weergalm van een roep klonk me als gezang. Ik werd beneveld door de klank die uit IJlte opdook. IJlte won mijn ganse liefde. Geen vlees kon nog mijn liefde omhullen.'

'Geen vlees kon nog mijn liefde omhullen,' herhaalde Eva. Ze sidderde. Ze keerde hem de rug toe. Ze ging heen. Zotte Klaas look de ogen. Hij hield ze gesloten totdat de omgeving geen gerucht meer van haar gaf.

De alleenzame ontgrendelde de blik. Hij zag hemeltranen gutsten. Hij rook de zee. Wolkswerk omspande het uitspansel boven hem. Een wereld van water wemelde onder hem. Een oceaan zweepte en zuchtte, als was hij de spiegel van zijn gemoed. Het golvenhozen vlood. Ruisend vertrok de waterstreek. Een verdrinken land verrees. Grillig lag de aarde voor hem uitgestrekt. Afdrukken van een voet, tien maal groter dan de zijne, stippelden de weg naar een wolkende einder. Op pad door het ongewisse land laveerde Zotte Klaas tussen de voetsporen. De atmosfeer bulkte van geschreeuw. 'Schip, schep, schep,' donderde het uit de hemel.

'Stuik, stuik, stuik,' ontsteeg aan de aarde. De dwaler stootte op een geelbruin obstakel, hard als steen. Toen hij het oppervlak betastte, voelde het aan als een ruwe huid. 'Wat voor gespuis raakt mij aan?' bulderde iemand vanuit de hoogte. Een reus met spitse oren keek schichtig naar beneden.

'Kijk daar,' sneerde hij, 'een mens, klunzig gekneed naar het godgelijke beeld. Zie daar, een mens die buigt voor goddelijke liefde en haat. Ecce homo, lijdzaam luisterend naar de door de goden ingeblazen geest. Weet, gij willoze dwerg, dat wij reuzen door geen geesten te kneden zijn. Eén van stuk zijn wij. Eén van stof zullen wij blijven. Wij molochs van moed doen het in IJlte huizend godendom reeds schemeren. Weldra wordt het de goden nacht. Dra zijn de goden dood. Aan het vlees is het leven! Tastbaar blijven wij bestaan. Het reuzenras zal de schimmige scheppers en heel hun heldenheir wegvagen! Gij kleintje, verhef tegen mij uw arm, opdat ik uw lef zou lezen. Bind met mij het gevecht aan, opdat ik zou weten of ge mij een bondgenoot zoudt zijn.'

'Ooit toen ik bij de mensen woonde,' antwoordde onze held, 'zocht ik een plaats om alleen te zijn. Nadat ik haar vond, sprak tot mij de innerlijkste stem. Mijn hart verzachtte. Ik luisterde naar datgene wat ik tevoren niet hoorde. IJlte maakte een kreet tot een klokkenspel. Het gevecht houd ik begraven, opdat ik mij zou kunnen blijven laven aan de stem die me horend heeft gemaakt. Laat IJlte de behuizing van goden zijn, dan is IJlte grootste volte. In weerwil van de stof, geef mij IJlte! Zonder gevechtsuitrusting neem ik voorwaar het goddelijke voor waar. Gewapend bestrijdt gij geesten zonder ze te merken.'

'Gewapend bestrijdt gij geesten zonder ze te merken,' gromde de reus. De reuzenblikken blikkerden. De reus stampvoette. De bodem beefde. De reuzenvuist viel. Zo steil torende de gramschap dat de beweging van de reus stokte. Zijn bast verhardde. De reuzenarm veranderde in een getorst, uitstekend rotsgesteente.

Met opgetrokken schouders en met gebogen hoofd stapte Zotte Klaas onder het overhangend gevaarte. Zich oprichtend keek hij daarna om. Het land van de reuzen verdween in nevelen. Hij keek voorwaarts. De omgeving transformeerde.

Zilververschijn verscheen over een geschaakt landschap. Zachte geluiden ontsponnen in het luchtruim. Zuchten verstilden en verluiddde. Klinkerklanken tingelden. Hoefgetrippel trok door het hemelrond. Gezang vermengde zich met het geluid van klotsend water. Boven de horizon schitterde de morgenster. Zijne zilveren manen waaierden open.

Zo zeer verblindde het sterlichten dat de toeschouwer geen zicht meer zag.

Wat gebeurt er, dacht hij.

'Wat gebeurt er?' sprak een speelse stem. 'Wat er gebeurt, is dat het denken u nadert.'

'Ik keek slechts en ik moet al goed denken om te weten dat ik daarbij wat dacht,' zei Zotte Klaas.
'Dat ik daarbij wat dacht,' lachte de stem van het licht. 'Ziet ge wel, nu denkt ge aan wat ge dacht omdat ik u genaderd ben.'
'Wie zijt gij?' vroeg Zotte Klaas.
'Wie zijt gij? Cogito ergo sum,' antwoordde de stem. 'Ik ben Lucifer die bij de goden het denken haalde om het naar de mensen te brengen. Ach, denken verdeelde de mens. Tevoren was hij gedachteloos één, doch denkend werd hij verdeeld; in man en vrouw, in mens en dier, in hemel en aarde en ga zo maar door. Omdat voor de mens alles tenminste twee werd, gaf ik hem eigenlijk de vrijheid van kiezen. Keuze verwarde de mens! Zijn hart gebood hem te doen wat zijn hoofd verbood. Hij werd een verscheurde weifelaar. Nu eens koos de man de man, dan weer de vrouw. Nu eens verkoos de vrouw de vrouw, dan weer de man. De menselijke natuur kreeg zelfs knetterkranke kuren, want ook gebeurde het dat mensen dieren boven mensen verkozen. Laat ik zeggen dat mensen dieren koosden. En zie, grote vogels met mensenhoofden wiekten door het ruim, mensenlichamen met berenhoofden renden over de aarde, leeuwen met mensenaangezichten luierden in mijn licht, meisjes met vissestaarten spetterden in de wateren... Om de behaarde man die een hagedisvogel vogelde, moet ik nog altijd lachen. Enkel in het nageslacht van de mens die voor de mens koos, bleef mijn licht brandend. Toch verwierf de mens geen meesterschap over het denken. Aan denken viel hij ten prooi. Het denken werd de adelaar die elke dag opnieuw het lever van zijn hartstocht uitpikte. Het mensdom heeft mij daarvoor verduveld. Tenslotte hing ik niet aan de rots geketend, omdat ik de mens het denken schonk. De denkende mens klomk zichzelf aan de rots vast. Natuurlijk ziet de mens liever zijn weldoener hangen. God, wat een kwalijke kwaal, mijn denken kan ik maar niet dempen. Daardoor zou ik u bijna vergeten vragen wat u tot hier brengt, of wilt ge liever nog wat met me verder denken?'
'Ge gaaft me zoveel te denken dat mijn hoofd volgepropt lijkt,' antwoordde Zotte Klaas. 'Ik moet leeg zijn om te weten dat ik IJlte zoek.'
'Te weten dat ik IJlte zoek. O, aan u de keus,' zei Lucifer, 'ik zal u niet langer ophouden, opdat uw wikken week zou kunnen worden.'

Sterlichten dempte. Donkerte doemde. Uit het duister trad een ronde van wit. Een zwart kruis verscheen in het blank. De armen van het kruis zakten. Enkel een verticale lijn doorstreepte het kleurloze. In de tweeledige rondte rolden bollen in banen van geometrische figuren. Elke bol bestond aan één zijde uit een mannengelaat en aan de andere zijde uit een vrouwenaangezicht. De rollende kringen kaatsten, tiktak op de maat van een verborgen meetkundige band. Tiktak tiktak tiktak tiktak taktak taktak. De kaatsende ronden stulpten. Ze verwekten op gemeten tellen nieuwe hermafrodietbollen. De streep rilde. De middel-lijn verdween. Er resoneerde geen tiktak meer in de witcirkel. Schaduwen doken daarin op en doken daarin onder. Rond de ring verruimde schaduwloos zwart. De kring van wit verkleinde tot een zwartpunt in de donkerte. Plotsklaps tolde de stip. Ze zwol, ze zwaaide open tot een schaduwen schuivende draaiing van wit. Een neerdalende lijn spleet de rondte verticaal. Een zijwaarts indringende streep doorsneed de cirkel horizontaal. Een kruis vierendeelde het cirkelvlak. Op gelijke afstand van elkaar vielen vier tussenstukken uit de omtreklijn. Gekruiste haken wielden naar rechts. De goddelijke geesten die schaduwen wierpen, wentelden naar omhulsels van stof.

Zotte Klaas bevond zich ineens in het dal waarin hij eens om IJlte riep. Bruggen bogen er, wegen wogen er en aan de zijkanten van slurven van beton stroomden mensenmassa's. Geen hoofd keek terzijde. Voorbijgangers losten geen woorden. Enkel materie toeterde tonen in een wereld waarin geen IJlte wonen kon. De verweerde krijste. Geen Echo weerklonk. Schor schreeuwde hij de keel. Razend lawaai verscheurde zijn noodseinen. Een flikkering brak de straatgrijste. Zotte Klaas stuikte met de knieën op de stoepwand. Hij werd in een bus gewrongen. Zijn armen werden in lange mouwen op zijn rug geknoopt. Met een blazend masker werd zijn neus en zijn mond gesnoerd. Duisternis viel. Hij ontwaakte in een blauwe kamer. Getouwd lag hij op een bed. Een minzaam glimlachende man zat naast hem; in de houding van een koetsier, een beetje voorovergebogen met een elleboog op een knie.

'Waar is Echo?' taalde de gevangene.
De minzaam-glimlachende-man-in-de-houding-van-een-koetsier herhaalde: 'Echo?'
'Ja Echo; de weerklank van het verleden,' sprak Zotte Klaas.
'Echo liet me IJlte zoeken en wees me het spoor door verzonken landen. Ik doorkruiste ze. Ik ontmoette er de reuzen. Ik hoorde er de eenhoorn door het luchtruim trappelen. Ik nam er de mens waar in een tijd dat man en vrouw één waren. In een vergaan universum zag ik dat goden hun schaduwen in IJlte wierpen. In IJlte zochten ze lichamen om als stof te kunnen opstaan.'
De altijd-minzaam-glimlachende-man-in-de-houding-van-een-koetsier zei met heffingsloze stem: 'In wat gij vertelt, schuilt iets onwaar en iets waar. De wezens en de verschijnselen waarover gij spreekt, hebben enkel bestaan in vervlogen bijgeloof. Denken aan IJlte is de oorzaak van uw angst. Om die te ontvluchten, verzint gij sprookjes. Uw angst, die is waar en de bron daarvan is denken aan IJlte. Denken is chemie. Denken is stof. Als we de denkstof voor IJlte uit uw brein bannen, dan verlossen we u van uw angst en van uw hersenspoeksels. Eens ge van beven bevrijd zijt, moogt ge u vrij bewegen in de wereld die nu eenmaal enkel uit stof bestaat.'
Zotte Klaas snikte: 'Ontruk mij mijn IJlte niet. Beroof me niet van het zicht op de toekomst! Als voorafschaduw van hun menswording verschijnen etherische goden in IJlte. De mens heeft nog een lange tocht in de verstoffelijking van de goden te volbrengen. Na de vervolmaking van zijn reis zal hij weerkeren naar IJlte. Daarin zal hij gedaanteloos rusten totdat de goden opnieuw hun schaduwen werpen. In IJlte ontluikt de schaduw van wat komen gaat. Ontruk mij mijn IJlte niet. Beroof me niet van het zicht op de toekomst!'
De minzaam-glimlachende-man stond zwiingend op. Hij ging de kamer uit.
Tegen witte jassen in de gang zei hij: 'Te gek om los te lopen.'

www.donfabulist.be

Offer in het lentehuis der letteren

Alsof er nog jaargetijden zijn – als een toeschouwer die zelf scenario's bedenkt, zwaan die kinderen voedert.

Zomer voelde geen visjes aan de voeten – herfst zaaide witte uilen, dood rukte aan de deur – winter beukte tegen de ramen: 'Snoei u!' Gevaarlijk treurspel.

Welkom. Is er post voor Florentina? 's Ochtends valt zij door de sterren, 's avonds springt zij naar de maan.

De nachtmerel fluit, ontregeld lied. Dus dit is lente. Boeken worden bomen. Zorg ook voor de twijgen, kijk om de hoek van 't huis. Ontsporen hoort bij mei.

Zet het raam eens open. Of vergader als de bloesemrokjes blozend van de maan. Knal open –
nu wij nog bestaan.

Peter Holvoet-Hanssen

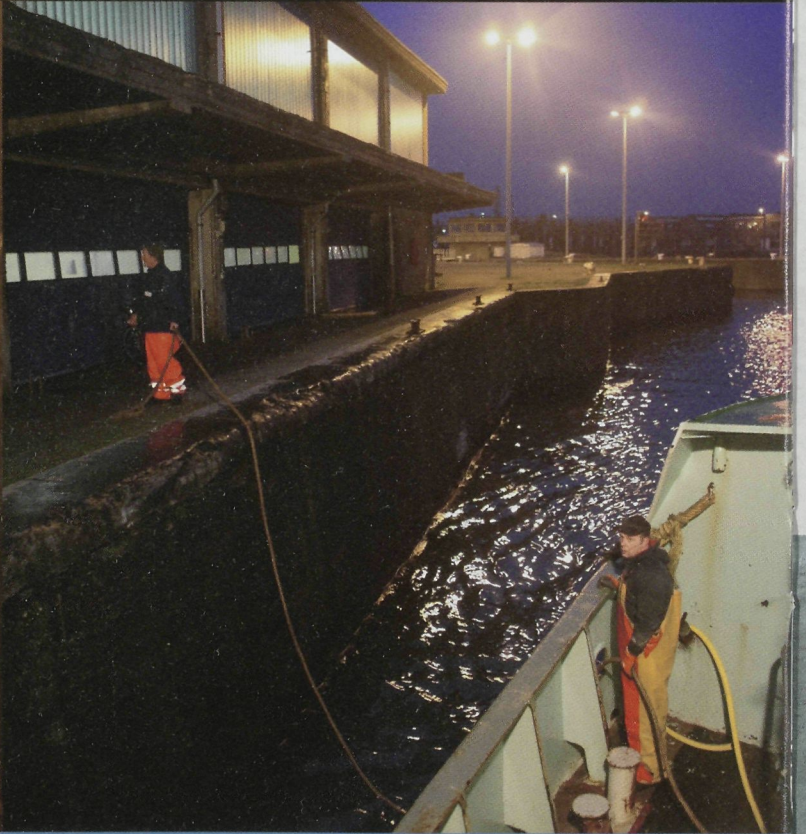
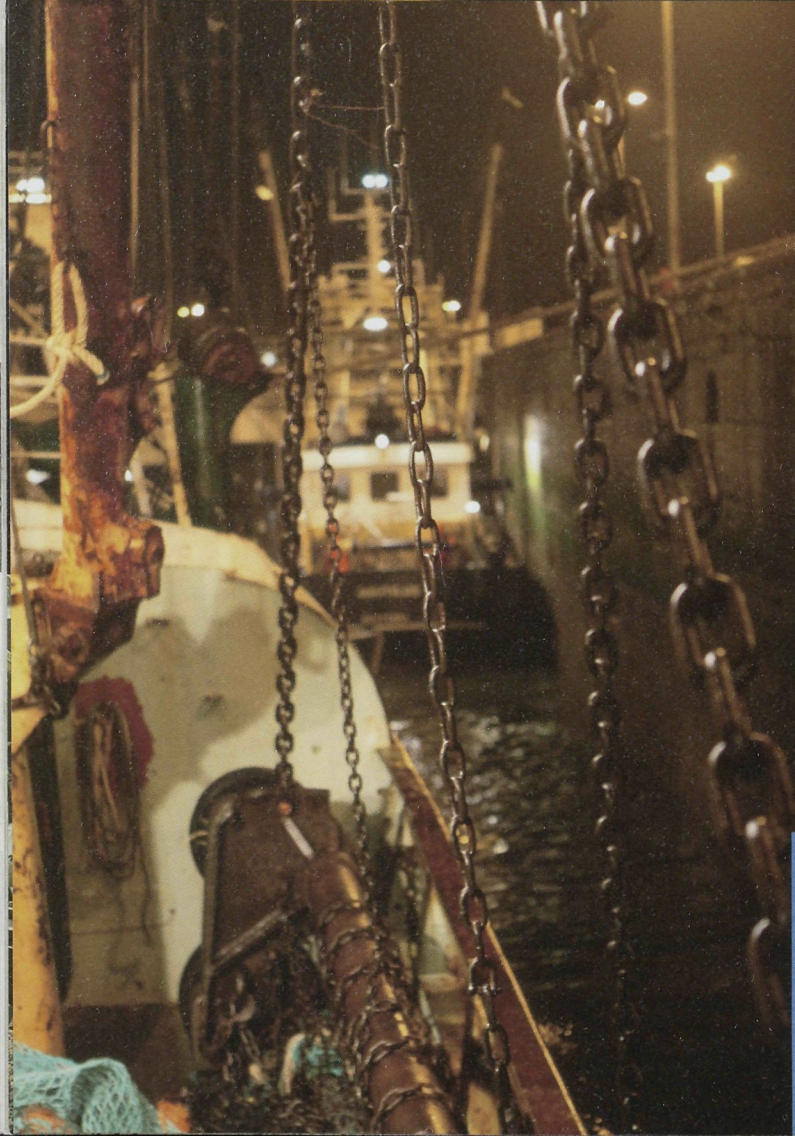
Peter Holvoet-Hanssen
www.madametoutou.be

**PHILIP
VERMEULEN**

**AANNEMING VAN WEGENIS-
EN RIOLERINGSWERKEN
PARKING, OPRIT EN
SPEELPLAATSEN
OPENBAAR EN PRIVAAT**

T: +0032 (0) 9 281 26 28

philip.vermeulen.9831@skynet.be

De 500 woorden van Nicole

Sinds enkele maanden publiceert de schrijfster (en vissersdochter) Nicole Derycker een column in dit blad. Zij doet het telkens in minder dan 500 woorden. Deze keer gaat het over de St.-Petrus en Pauluskerk in het Oostende van haar jeugd.

Paasmaandag

Vreemd maar Pier en Pol, dat zeiden ze bij ons thuis nooit. Het was altijd 'de grote kerke'. Eenmaal per jaar gingen we ernaar toe, mijn vader en ik. Op ons paasbest, daar had mijn moeder voor gezorgd: blinkende schoenen, gesteven hemd en plastrong, pas gestreken broek, afgeborstelde jas voor mijn vader en een mou. Geen echte borsalino maar zo goed als. Het stond hem prachtig. Ik huppelde aan zijn brede warme hand met hem mee - de haren vers gewassen en met een speldje op de plaats gehouden, witte sokjes, laqué schoentjes - en eiste altijd eerst een ommetoertje langs de Peperbusse. Het vagevuur daar was mijn ultieme griezelmoment in die tijd.

Hoog, grijs, streng. Koud ook. Oorverdovende muziek. Verbeelde ik het me of begon het orgel te spelen omdat wij binnenkwamen. Wij die nooit naar de mis gingen. Ze zijn er, ze zijn er, eindelijk zijn ze eens gekomen zong het orgel en de priester spreidde zijn armen in een plechtig welkom. Zijn kazuifel, het enige kleurvlak in de immense ruimte.

Het duurde lang. Het rook naar wierook. Daar werd ik een beetje misselijk van. Ik wachtte op de woorden, soms aan het altaar uitgesproken, soms tijdens de preek 'laten we bidden voor hen die het voorbije jaar op zee gebleven zijn' en keek zo onopvallend mogelijk om me heen. Ik wilde zien wie er huilde. De eerste aanzet voor de uiteindelijke apotheose, het Visserslied waarmee de dienst steevast eindigde. Gesnuif alom. Iedere keer weer die neep in mijn binnenste: papa huilt toch niet, nee toch. Iedere keer weer de opluchting: nee. Mijn papa huilde nooit. Hij was sterk als geen ander. Alles kon hij aan.

Het is allemaal lang geleden nu, maar het visserslied ken ik nog uit het hoofd. En ik kan er niet aan denken, alleen maar aan denken, zonder tranen in de ogen te krijgen. Om die tijd, om hem, om zijn brede warme hand waar de mijne in verdween.

Nicole Derycker
foto's: Jo Clauwaert

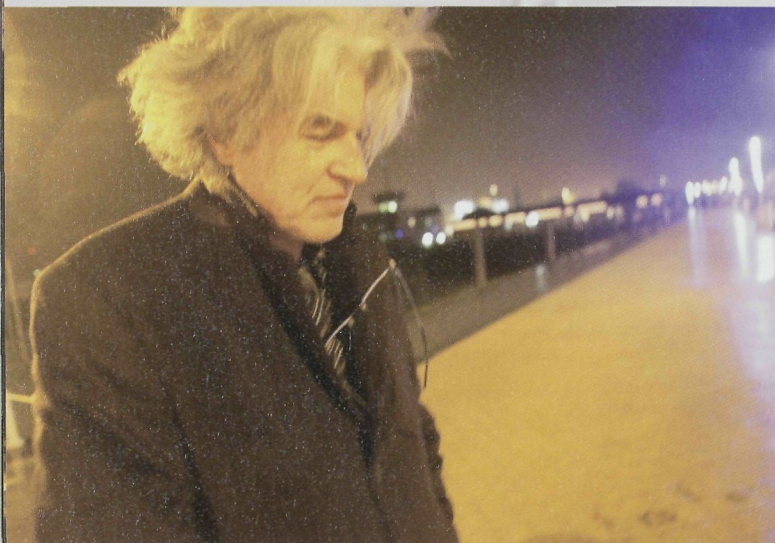
Begin deze maand verscheen *Het zweet van de zee*, (*) een boek waarin twee kunstenaars hun engagement t.a.v. de vissersgemeenschap gestalte geven.

Het realisme van Clauwaert en Tavernier

Het zweet van de zee is een belangrijk boek geworden. Het bewijst immers dat de visserscultuur in Vlaanderen meer is dan folklore. Wat tegelijk ook aantoonde dat de visserij zelf niet tot de *Voltooid Verleden Tijd* behoort, maar tot de *Onvoltooid Tegenwoordige Tijd*.

Misschien vindt u dat de productie van kunstenaars - geen vissers - niet tot de visserscultuur gerekend mag worden. Misschien bent u wel de mening toegedaan dat alleen cultuuruitingen van vissers en aanverwanten daartoe behoren. Want ja, de onlangs overleden oud-visser Daniël Serie was een amateurschilder, oud-reder Huibrecht Deman heeft met succes de Brugse kunstacademie doorlopen, schipper Eddy Serie publiceerde een boek vol mijmeringen over de kustvisserij en schipper Marnix Verleene deed hetzelfde over de verre visserij...

De rol van beroepskunstenaars in een gemeenschap is dan weer onderwerp van een oude discussie. Ze werd bijvoorbeeld ook gevoerd in het revolutionaire Rusland van het begin van de vorige eeuw, waar futuristen en aanhangers van de proletcult het tegen elkaar opnamen. Is die discussie te ingewikkeld voor HVB?

Geert Cyriel Tavernier op de kaaien bij nacht.

Bah neen, want ze is ook op andere manieren te verduidelijken. De verhouding tussen kunstuitende vissers en beroepskunstenaars kan immers vergeleken worden met deze tussen sport- en beroepsvissers. We gaan daarover in een van de volgende nummers van HVB zeker eens een boompje opzetten.

Realisten

Zoals andere bedrijven dat doen, zo had ook de drukker van HVB de gewoonte zijn klanten jaarlijks te verblijden met een kalender. Onderwerp was telkens Oostende. Hij sprak daarvoor telkenmale een andere fotograaf aan, die hem vervolgens voorzag van mooie, idyllische foto's van zonovergoten stranden, versgeschilderde cruiseschepen, schitterende zonsondergangen en romantische stormbeelden.

Verleden jaar was het de beurt aan Clauwaert. Deze bezorgde hem een keuze uit zijn werken en de drukker schrok zich een hoedje. De foto's waren 'anders' dan al wat hij voorheen toegestuurd had gekregen. De kalender zou dat jaar niet verlucht worden met romantische vergezichten, zongestralde dames en onwezenlijk propere vaartuigen, maar met beelden zoals die beleefd worden door mensen die wonen en werken in een stad aan zee.

Vindt u dat niet meer dan normaal? Toch zouden we ook hierover een boompje kunnen opzetten, over zij die de werkelijkheid verbloemen, over degenen die het om mooie plaatjes te doen is, over mensen die vinden dat het imago belangrijker is dan de werkelijkheid. Want we treffen zo'n mensen zowel in de sector

Jo Clauwaert tijdens een van zijn zeereizen. (foto: Ludo B)

aan als in kunstmiddens. Maar Clauwaert behoort daar niet toe: hij is, wat men in de kunsten noemt, een realist.

Realist is ook de co-auteur van het boek, Geert Cyriel Tavernier. Hij mag dan een dichter zijn en daardoor het imago van wereldvreemdheid meetorsen, het tegendeel is waar. Dat geldt zeker voor de gedichten die hij in HVB publiceert. Die gaan bijvoorbeeld over de kaaien bij nacht: *'De maan waste de geknoopte netten / op de kademuur gestreken, / Meertrossen kleurden de meerpalen / Dauwdruppels en zoute adem verbleekten.'* Wie ziet dat beeld niet voor zich? Wie zegt daarbij niet: 'Ja, zo is het'?

De poëzie van Tavernier verrijkt zodoende onze gemeenschap, maar ook het omgekeerde is waar. De visserij verrijkt de poëzie van Tavernier die ook zijn oren goed de kost geeft als hij op die kaaien loopt: *'Moest ik daarom naar school? Om te zien / Hoe onze schepen aan de buiten-landers werden verkocht. / Al de verdrinken vissers onder de mixers wegwijnden / Belangeloos hun leven gaven, voor Europa zeker? / Vriend, je mag vele zeggen, mo nie op mijn muile zeiken.'*

En ze zijn vereeuwigd in de poëzie van Tavernier: Lippe Duuk, Pros van Stokkens, Schele Spekke en Lokkette. Hij schrijft over Siesen Gatbolle en Pette Pietrolle, over Roste Major en Witte Wolle, over Boeten van de Keuns en Poepkarre, over Blinde Pier, Georges Krulle en Neuze Verleene, over Schele Slekke en Bakaloeloe...

Folklore is het geenszins en dat blijkt ook uit de Engelse vertalingen die Peter Flynn (een Ierse dichter die ook in HVB publiceert en waarover we het later nog wel eens zullen hebben) van de gedichten van Tavernier gemaakt heeft en die in *Het zweet van de zee* opgenomen werden. Een boek waarmee je zowaar tot in het buitenland toe gezien mag worden! (fv)

(*) Meer info over het boek *Het zweet van de zee* vindt u op pagina 3 in dit nummer van HVB.

Peter Flynn op de benefiet 'Odyssee van een visserskoppel' op de Hendrik Baelskaai.

Wijziging datum examen motoristen

De geplande examens voor de visserij – afdeling Machine worden vervroegd van 12 naar 5 juni. Ze zullen op die dag worden afgenomen in het Maritiem Instituut, Mercatorlaan 15 te Oostende en dat vanaf 9 uur. De examens dienen voor het bekomen van de brevetten van Motorist 750 kW en Motorist ter Kustvisserij.

De aanvragen voor deelname dienen ten laatste één maand voor het examen ingediend te worden bij de Scheepvaartcontrole, Dienst Schepenbeheer, op het adres Natiënkaai 5 te 8400 Oostende.

De overheid wijst erop dat de aanvragen tot inschrijving enkel weerhouden worden als het dossier volledig is. Bij inschrijving zal er medegedeeld worden welke stukken voorgelegd dienen te worden. Verder worden kandidaten erop gewezen dat het aantal plaatsen beperkt is.

Gardec bouwt tien sumwings in Zeebrugge

Het Zeebrugse metaalconstructiebedrijf Gardec heeft een opdracht binnen om tien sumwings te bouwen. Zoals bekend hebben vorig jaar drie vaartuigen (O.231, Z.121, B.462) in de Golf van Biscaje geëxperimenteerd met een sumwing. Voor de gebreken werd een oplossing gezocht die verder werd uitgetest door andere vaartuigen (Z.548, Z.45, Z.90) in de Noordzee en de Ierse Zee. Het hele project werd gedragen door de SDVO en wetenschappelijk begeleid door het ILVO. De sumwing heeft een aanzienlijk lagere trekweerstand en een niet te verwaarlozen brandstofbesparing (minimum 13 procent), zonder dat er dit tot grote vangstverliezen leidt. Een groep reders heeft in samenwerking met de Rederscentrale beslist om nu al een eerste bestelling van tien exemplaren te plaatsen bij Gardec. Zij kunnen hiervoor rekenen op de verhoogde Europese subsidie. De NV Gardec mag ook rekenen op enkele andere belangrijke opdrachten voor de visserij. De hermotorisering van de Z.483 Jasmine van de Wärtsilä-motor door een nieuwe ABC-motor en de plaatsing van een grotere schroef en straalbuis is er een van. Binnen enkele weken wordt de Bolnes-motor op de Z.39 Zuiderzee vervangen door een ABC-kraftbron. Daarna is de Z.98 Op Hoop van Zegen aan de beurt die eveneens een nieuwe ABC-motor krijgt en een aangepaste koppeling, schroef en straalbuis.

942 foto's, 554 bladzijden

Na-oorlogse Oostendse middenslagvisserij in beeld

Volgende maand verschijnt het sluitstuk van het overzicht van de Oostendse vissersvaartuigen. In een turf van 554 bladzijden worden meer dan 200 middenslagtreilers beschreven die vanaf de jaren '40 in de vaart waren. In 'Oostendse middenslagtreilers na wereldoorlog 1940-1945' zijn alle vaartuigen opgenomen die niet voorkomen in het eerder verschenen fotoboek over de Oostendse kustvaartuigen (waarvan nog enkele exemplaren beschikbaar zijn) en het uitverkochte boek over de IJslandvaartuigen.

Het boek dat binnenkort van de pers rolt is het lijvigste van de drie. De samenstellers zijn HVB-medewerker en gepensioneerd RMT-commandant Louis Vande Castele uit Bredene en de in visserskringen bekende vis(s(erij)kenner Eddy Eneman uit Oostende. Ze hebben wel enkele jaren nodig gehad om al het beeldmateriaal te verzamelen en de teksten drukklaar te maken.

Zoals de twee vorige is het opnieuw een uitgave van de Vriendenkring van het Noordzeeaquarium vzw die het boek quasi tegen kostprijs uitbrengt.

Net zoals in de vorige boeken wordt één of meer foto's per vaartuig voorzien van een beknopte tekst: historiek, eigenaar(s) en de technische gegevens van het vaartuig. Waar mogelijk werden ook foto's van de bemanningen toegevoegd. In totaal werden meer dan 1.400 zwart-wit- en kleurenfoto's opgenomen. Voorintekenaars (voor 20 april) betalen voor het boek 45 euro (nadien 50 euro). Er is ook een beperkte luxe-uitgave aan de prijs van 63 euro bij voorinschrijving (nadien 70 euro). Voor thuisverzending moet het bedrag verhoogd worden met 9 euro verzendingskosten.

Betaling door overschrijving op rekening 280-0706209-86 (of Ibanr BE78-2800-7062-0986 BIC code GEBABEBB) van de Vriendenkring Noordzeeaquarium Oostende met vermelding 'boek middenslagtreilers'.

Het boek is beschikbaar vanaf 6 mei tijdens de openingsuren van het Noordzeeaquarium aan de Oostendse Visserskaai.

Meer info: eddy.eneman@scarlet.be.

NOORD ZUID
OOSTENDE GAAT
MET VERSE VIS
VOORUIT

Kwaliteitsmarkt,
gekoelde opslag- en sorteerruimtes,
volautomatisch sorteren,
Europees netwerk,

24/24 service
Inlichtingen algemeen:
059/33.90.90 of 059/32.34.12
fax: 059/32.05.82

Inlichtingen aanvoer: 059/51.86.34
Web: www.vismijnoostende.be
@: info@vismijnoostende.be

*De jongste jaren heeft het thema van de maritieme cultuur op de kaaien een hoge vlucht genomen. Al wie in dat onderwerp geïnteresseerd is zal ongetwijfeld geïnspireerd worden door de zopas verschenen, nieuwe bundel opstellen over **Vissers & Cultuur**.*

**ALLES
IS IN BEWEGING**

In een nieuw pamflet waarin HVB-uitgever Vandekerckhove vier essays bundelt, gaat hij op zoek naar hedendaagse uitingen van visserscultuur.

Het internet kon hem daarin maar weinig helpen, zo blijkt en hij verzucht dan ook: *'Visserscultuur? Ooit heeft er wel iets bestaan dat met recht en reden zo genoemd kon worden, zo lijkt het wel, maar vandaag is daarvan alleen nog de gestolde vorm terug te vinden: stenen pijpen, de accordeon van een lang overleden IJslandvaarder, liedteksten die niemand nog zingt, volkskundige mijmeringen over de tijd dat het IJsselmeer nog Zuiderzee heette, woorden die niemand nog begrijpt (laat staan gebruikt) en volksdansende medemensen die folkloremarkten opfleuren in kleren die niemand nog draagt.'*

U begrijpt het al. Wat hierboven staat is een provocatie. Want vervolgens wijst Vandekerckhove de lezer op tal van uitingen van hedendaagse visserscultuur. Ook vandaag blijken allerhande cultuurproducenten en kunstenaars zich te inspireren op de vergezichten van de visserij.

Broederschap van kunstenaars en vissers

Flor Vandekerckhove verzet zich in die bundel tegen degenen die menen dat al die cultuuruitingen 'naast de kwestie' zijn; dat de visserij alleen maar gaat over aanvoer en besommingen. Ook de kunstenaars maken deel uit van onze vissersgemeenschap, zo stelt hij. Dat geldt bijvoorbeeld voor de dichters die regelmatig hun werk publiceren in HVB: *'Vindt u dat een zinloze bezigheid?'* zo vraagt hij aan de lezer. En hij vervolgt: *'Ik denk het niet, want ook de visser kent maar al te goed het zwaktemoment dat hem ontvankelijk maakt voor de lokroep der sirenen.'*

Mocht die lezer dan nog steeds in de boosheid volharden en nog altijd denken dat kunstenaars en vissers niets met elkaar te maken hebben, dan wijst hij op de overeenkomsten die er tussen die twee zijn, zoals o.m. in het volgende citaat: *'Romanschrijvers mogen vergeleken worden met boomkorfissers. Zij varen volle kracht vooruit en slepen alles mee wat op hun baan te vinden is. Dichters daarentegen zijn een beetje in de weer als vissers met de Deense zegen; zij schrijven volgens het principe van de omweg; zij draaien er een beetje omheen, halen langzaam maar zeker het net toe en kijken met verbazing toe op wat ze nu weer bovengehaald hebben.'*

Een cowboyliedje

En wat is dat dan, datgene dat die cultuurproducenten aan de visserij bindt? Wat treffen zij hier aan dat ook zij de moeite waard vinden? Hij vond het antwoord vreemd genoeg in de tekst van een cowboyliedje (en dat is ook de titel van een van de vier essays): *'Enige jaren geleden streek de Vlaamse televisie op onze kaaien neer om er een editie van Panorama te draaien. Journalist Jos Van Hemelrijck kwam ook bij mij langs en na de opnames vertelde hij me dat hij op zoek was naar een lied dat heel de mentaliteit van de visserij omvat en dat hij als thema in de uitzending zou gebruiken.'*

Het werd vreemd genoeg een cowboyliedje. (...) Het was goed gekozen van de Jos. Want dit lied mag dan wel over de weidse prairies van het wilde westen gaan, het drukt helemaal de mentaliteit uit die ons op deze kaaien samen houdt: plaats geen hekkens om ons heen, want wij hebben heel onze ruimte nodig. Dat geldt voor de schippers wier verzet tegen "de papierberg" legendarisch is, het geldt voor de matrozen die het niet gedacht mogen hebben in de beslotenheid van een fabriek te moeten werken, het geldt voor de vissersvrouwen die voor zich de ruimte opeisen om het thuisfront te organiseren, het geldt voor de activisten die zich verzetten tegen het dempen van een deel van het Oostendse Visserijdok en het geldt ook voor de ploeg die HVB uitgeeft.' En dat geldt inderdaad ook voor de kunstenaars die zich op onze kaaien zo goed thuis voelen.

Polemiek

Zoals hij dat in voorgaande pamfletten deed lokt Flor Vandekerckhove ook nu weer in *'Alles is in beweging'* de polemiek uit. Wanneer hij het over HVB heeft wijst hij erop dat dit blad niet alleen een uiting van hedendaagse visserscultuur is, maar daarenboven een onderneming, zij het een van een aparte soort: *'Een onderneming gebaseerd op de economie van de gift, een equipe die op basis van affiniteit in volle vrijheid aan de publicatie werkt. Misschien vindt u het een beetje vreemd. Dat valt te begrijpen. Onze samenleving wordt immers helemaal overheerst door een cultuur die daar lijnrecht tegenover staat en die heel ons denken en doen bepaalt: deze van de winst, de concurrentie, de autoritaire structuur van de kapitalistische onderneming en haar staat... We denken dat er alleen maar ondernomen kan worden als er gewin in het vooruitzicht is. We zijn er bijvoorbeeld van overtuigd dat er niet meer gevestigd zou worden als er geen reders meer zijn. Een vreemde - een zeer vreemde! - gedachte is dat. Zijn we er dan ook van overtuigd dat er niet meer gesekest zou worden als er geen pooiers meer zijn? Neen toch.'*

Polemiek, provocatie, boeiende invalshoeken, onverwachte wendingen, stof tot nadenken en aanzetten tot nieuwe vormen van visserscultuur... U vindt het allemaal in deze nieuwe bundel.

'Alles is in beweging' bundelt vier essays over vissers en cultuur. De brochure telt 24 bladzijden en werd prachtig verlucht met tekeningen van Jo Clauwaert. U krijgt de bundel thuisbezorgd door 3 euro (verzendingskosten inbegrepen) over te schrijven op rekening 384-0596581-18 van HVB. Vermeld: brochure.

Naar dit voorbeeld wordt de catamaran voor de familie Schitz gebouwd.

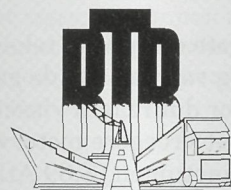
Blyth Workcats, gevestigd op Canvey Island ten noordoosten van Londen. Het eilandje bevindt zich in de monding van de Thames en is via een brug bereikbaar. Met de werf, gespecialiseerd in kleinere casco's van 10 tot 14 meter, werd een bouwovereenkomst afgesloten voor een catamaran in polyester van 14 meter lang en 5 meter breed. Twee Iveco-motoren van 370 pk (272 kW)

zorgen voor de voorstuwning van het vaartuig dat Rudy en Nick Schiltz na de oplevering in mei zullen uitbaten. De catamaran zal varen onder de naam Atlantis, maar het registratienummer is ons nog niet bekend. Vast staat dat de thuishaven Zeebrugge wordt. Net als de N.22 zal ook deze catamaran ingezet worden voor passieve en duurzame visserij voor onze kust tot in het oostelijk deel van het Kanaal. (gw)

Daniël Serie (62) overleden

Op 4 maart is gewezen visser Daniel Serie onverwachts in Heist overleden. Hij werd op 12 april 1947 in Heist geboren. Als leerling van de Rijksvisserijschool kwam hij als 15-jarige in de visserij terecht, op de Z.491 Carla waarop zijn oudere broer Frans machinist was. Zijn vissersloopbaan als matroos en motorist duurde slechts tien jaar. Hij ging aan de slag als dokwerker in Zeebrugge en werd vakkoningsafgevaardigde van het ACV. De visserij liet hem echter nooit los. Toen hij op vervroegd pensioen ging werd hij garnaalkruier en bleef hij ook actief als internationaal vogelpikspeler. Daniël ging ook vaak met de hengel vissen in de streek waarvan zijn Schotse vrouw afkomstig is. Toen hij zijn talent als tekenaar en schilder ontdekte vond hij een nieuwe passie. Thema's in zijn olieverfschilderijen zijn Heist en vooral de visserij. Hij had enkele jaren geleden een tentoonstelling in het Cultureel Centrum Scharpoord in Knokke. HVB besteedde uitvoerig aandacht aan het leven en werk van Daniël Serie in de editie van september 2007.

ZEEVISSERS - VISBEWERKERS
- HAVENARBEIDERS - ZEELI-
DEN EN BINNENSCHIPPERS
VOOR AL UW PROBLEMEN
WENDT U TOT DE

Zeemansbond A.B.V.V.

Ivan Victor
Federaal secretaris
zeevisserij
Jules Pourquaetstraat 27
Oostende
Tel.: 059 55 60 85
Fax: 059 70 51 33
E-mail:
Ivan.Victor@btb-abvv.be

R. Vermote:
gewestelijk secretaris
0476 23 40 28
Heiststraat 3
Zeebrugge
Tel.: 050/54 47 15
Fax: 050/54 42 53
E-mail:
renaud.vermote@btb-abvv.be

Alle industriële en scheepsherstellingen — mekaniek en plaatwerk.

Nieuwe Werfkaai 14, 8400 Oostende

Tel. 059 33 22 15

Fax: 059 33 01 55

GSM Johan (0477) 31 54 15

GSM Ludo (0477) 33 54 35

**BEMA
DOET
HET**

STORM

NIGHT BROUGHT ALONG A STORM,
A DRUNKEN LOU OF A FELLA
THAT KICKED OVER THE BINS IN OUR STREET.
HE KNOCKED DOWN A TREE, TOO
AND SCATTERED TORN BRANCHES
AROUND CAMPO SANTO,
BEFORE LEAVING IN A HUFF.

WE WERE GLAD TO BE RID OF HIM
BUT HE TURNED UP LATER IN LAARNE:
HE SHOOK THE ROOF OFF A HOUSE
AND ROARED IN THROUGH THE BARED RAFTERS,
HE SUNK ROOF TILES INTO THE WET GRASS, FIELDS AWAY.
THEN HE MADE A LASSO OUT OF POWER LINES,
AND CHASED AFTER FRIGHTENED COWS.

PEOPLE LOST SLEEP (WOULDN'T YOU?):
THEY INVENTED TUNES TO THE RHYTHM OF RATTLIN' DOORS.
BUT CLEARLY HE WAS IN NO MOOD FOR SINGING.

PETER FLYNN

STORM

DE NACHT BRACHT EEN ONWEER MEE,
EEN DRONKEN LUMMEL VAN EEN GAST
DIE SCHOPTTE OP DE VUILNISBAKKEN.
HIJ SLOEG DAARNA EEN BOOM NEER,
EN SMEET MET DE AFGESCHEURDE TAKKEN
RONDOM CAMPO SANTO,
ALVORENS RAZEND WEG TE LOPEN.

WE WAREN BLIJ VAN HEM BEVRIJD TE ZIJN
MAAR HIJ VERSCHEEN EVEN LATER IN LAARNE:
HIJ RUKTE HET DAK VAN EEN HUIS
EN BRULDE DOORHEEN DE BLOTE BALKEN,
HIJ DREEF DAKPANNEN HET NATTE GRAS IN, VER WEG .
DAN MAAKTE HIJ EEN LASSO VAN HOOGSPANNINGSKABELS,
EN ACHTERVOLGDE BANGE KOEIEN.

MENSEN VERLOREN HUN SLAAP (ZOU JE NIET?):
ZIJ BEDACHTEN MELODIEËN OP HET RITME
VAN KLAPPERENDE DEUREN.
MAAR VOOR EEN LIED WAS HIJ DUIDELIJK NIET
IN DE STEMMING.

PETER FLYNN
VERTALING GEERT CYRIEL TAVERNIER

EEN HUIS

IK BOUW EEN HUIS,
EEN HUIS VAN WOORDEN
OM MEERMAALS IN TE HUIZEN.
DE ROMP, EEN TUINKAMER
EN EEN NOENZAAL ZONDER DEUREN.

IK BOUW EEN HUIS IN BIJWOORDEN, REGEL OP REGEL
MET GROTE GLIMHOUTEN RAMEN EN EEN HOGE TOREN.
TUSSEN GEBROKEN RIJM LEG IK MORTEL
VAN GEWASSEN KRIJFT, GULGAUWE LACH
EN DROGE TRANEN.

IK HUIS IN EEN HUIS VAN TEKENS,
GROEIT TRAAGZAAM BINNENIN
EEN LICHTBOOM, MEELDAUW EN ZEEGEWAS.
DE KAMERS ZIJN VERDEELD IN STROFEN DIE
GRENZEN AAN WITTE LAKENS.
RUIS EN STILTE KLIMT LANGS DAKEN.

IK BOUW EEN HUIS VAN WOORDEN
MET GULZAND, BLOEDKORAAL EN TRANENLACH.

GEERT CYRIEL TAVERNIER

foto's: Jo Clauwaert

Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling

SDVO vzw
Wandelaarkaai 4
8400 Oostende
Tel: 059 50 95 26
Fax: 059 50 96 64
info@sdvo.be

Openingsuren:
Van maandag t/m donderdag
van 8.30u tot 12.15u - 13u tot 17u
Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

Parket dagvaardt 15 partijen in Oostends vismijndossier

Het parket van Brugge heeft vijftien partijen gedagvaard in het onderzoek naar onregelmatigheden in de Oostendse vismijn. De feiten betreffen het gerechtelijk onderzoek naar frauduleuze praktijken dat eind 2004 werd ingezet.

De procureur des Konings te Brugge, Jean-Marie Berckvens, bevestigde vorige maand dat de raadkamer binnenkort zal beslissen over de doorwijzing van de gedagvaarde personen en rechtspersonen (vennootschappen) naar de correctionele rechtbank. De procureur noemde geen namen, maar het staat zo goed als vast dat advocaat Yves Miroir, voorzitter van AG Vismijn Oostende, en gewezen gedelegeerd bestuurder Freddy Pollet tot de gedagvaardden behoren. Ook de Ierse vennootschap H&G International met pakhuis in de vismijn (een voor werkjaar 2004 gehuldigd als verdienstelijke aanvoerende handelaar) staat op de lijst. Inspecteurs van het Ministerie van Landbouw en Visserijgerechtelijk voerden een onderzoek naar bepaalde praktijken en sporen van schriftvervalsing bij de verhandeling van grijze vis in de Oostende vismijn. Eind december 2004 voerde het parket een huiszoeking uit in de kantoren van het vismijnbedrijf, nadat in het begin van de maand al beslag werd gelegd op een hoeveelheid vis. Het parket nam facturen en andere documenten in beslag in het kader van een onderzoek naar schriftvervalsing. Het vermoeden bestond dat onder Belgische vlag aangevoerde vis verkocht werd aan een tussenpersoon die de vis vervolgens als aanvoer van Ierse vaartuigen op de markt zette. Het parket wil weten of medewerkers van het Oostendse vismijnbedrijf op de hoogte waren of meewerkten aan de frauduleuze praktijk. Het kwam tot een gerechtelijk onderzoek met speciale aandacht voor de verkoop van vis die door een Iers bedrijf op de markt werd gezet. Mogelijks werden tijdens het onderzoek overtredingen tegen de vangst- en quotaregeling aangetroffen en bewijzen van schriftvervalsing gevonden in de vangstopgaven en logboeken van de verdachte vaartuigen.

Meer vis in buitenland aangeland in 2009

De aanvoer van onder Belgische vlag gevangen vis in vreemde havens is vorig jaar opnieuw gestegen. Nochtans was er de laatste jaren een dalende trend van de buitenlandse aanlandingen (die eigenlijk voor het overgrote deel in Nederland gebeuren). Voor Nederlandse vaartuigen onder Belgische vlag die niet met een Belgische bemanning varen was een gedeeltelijke verkoop van hun vangst in een van onze havens de meest voor de hand liggende manier om te voldoen aan de economische link (economische band met de kustregio waar het vaartuig ingeschreven staat). In 1995 bereikte de aanvoer in buitenlandse havens een hoogtepunt. Eén derde van de visaanvoer kwam in het buitenland terecht (10.516 ton tegenover 20.519 ton in eigen land). De buitenlandse aanlandingen namen geleidelijk af en bereikten in 2006 een gewicht van 2.282 ton (tegenover 17.982 ton binnenlandse aanvoer). De buitenlandse aanvoer is daarna weer toegenomen en bedroeg vorig jaar 3.243 ton (15.928 in binnenland).

De buitenlandse aanlandingen vertegenwoordigen daarmee 17 procent van de onder Belgische vlag aangevoerde visserijproducten. De soorten die het meeste afzet vonden in het buitenland waren schol (876 ton), garnaal (824) en in mindere mate tong (310) en St.-Jakobsschelpen (388). Zowat een derde van de vloot, van garnaalvaartuigen tot grote boomkorvaartuigen, zit via kapitaalbreng in Nederlandse handen. Wellicht is daar de verklaring te zoeken voor de toename van de buitenlandse aanlandingen.

Varend erfgoed beschermd

Vlaams minister Geert Bourgeois heeft drie schepen voorlopig beschermd. Het gaat om twee reddingsboten en de ex-O.305 François Musin, de oudste nog overblijvende stalen geklonken IJslandvaarder. Daarnaast keurde hij een beheersprogramma goed voor de Crangon (ex-582 Asannat), een houten garnaalschuit uit 1964 die al in 2007 werd beschermd als varend erfgoed. De Crangon zou nog uitgerust zijn met het originele vistuig voor de plankvisserij en beschikt nog over zijn oorspronkelijke 3-cilinder ABC dieselmotor van Belgische makelij. Het houten vaartuig werd tot in 1998 gebruikt voor de commerciële visvangst.

De vzw PUB (Promotie Uitstraling Bredene) die het historisch vissersvaartuig beheert, kan nu subsidies aanvragen voor herstellingen en essentieel onderhoud. In ruil moet de Crangon minstens 300 uur per jaar worden ingezet voor toeristische vaarten waarbij de garnaalvangst en behandeling aan boord actief gedemonstreerd worden.

Twee andere beschermde vaartuigen zijn: (1) reddingsboot Watson 2 'Zeebrugge', eigendom van de Vlaamse overheid en in bruikleen in het Nationaal Scheepvaartmuseum

Zeevissersfonds

Wandelaarkaai 4

8400 Oostende

Tel: 059 509555

Fax: 059 509525

info@zeevissersfonds.be

Openingsuren:

Van maandag t/m donderdag van

8.30u tot 12.15u – 13u tot 17u

Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

in Antwerpen; (2) reddingsboot Watson 3 'Oostende', ook eigendom van de Vlaamse overheid en in bruikleen bij Archonaut vzw in Brugge (opleidingscentrum voor scheepstimmerij en ambachtelijk schrijnwerk). Beide schepen zijn uitzonderlijk authentiek, vrij volledig en nagenoeg identiek. Dat is uiterst interessant als vergelijkend materiaal voor de restauratie van de schepen. Het zijn de enige reddingsboten in Vlaanderen van dit type van net na de tweede wereldoorlog. Tenslotte is er nog de zijtreiler voor de IJslandvaart O.305 François Musin (1948), naast de tot museum herbestede en recentere "Amandine" (1961) de oudste nog overblijvende stalen geklonken IJslandvaarder. Het schip heeft dringend nood aan algemene herstelling- en beveiligingswerken en een droogdokbeurt. De visinfrastructuur is van de boot gehaald. De eigenaar van de boot, de Antwerpse vzw Werkvormm, gespecialiseerd in het aanleren van metaalbewerkingstechnieken, heeft al een aantal restauratieprojecten achter de rug. Werkvormm bekijkt ook de mogelijke herbesteding van de François Musin. Er wordt onder meer gedacht aan vaarten voor het publiek en voor scholen.

18de European Seafood Exposition in Brussel

Van 27 tot en met 29 april loopt in het Brussels Expositiepark op de Heizel de jaarlijkse vakbeurs European Seafood Exposition (ESE) en Seafood Processing Europe (SPE). Aan de grootste professionele vakbeurs voor seafood ter wereld nemen 1.600 bedrijven uit meer dan 140 landen deel. Het is dan ook een ontmoetingsplaats voor professionals die rechtstreeks in contact willen komen met zowel detailhandelaars als groothandelaars en foodservicebedrijven. Tegelijkertijd met ESE wordt Seafood Processing Europe (SPE) georganiseerd. Hier krijgen de bezoekers nieuwe machines, apparatuur, verpakkingen, koel- en vriesapparatuur, hygiënecontrole, afvalverwerking en kwaliteitsbewakingdiensten te zien. Meer info: www.euroseafood.com en www.europrocessing.com.

HET GEBEURDE

Redactie: Guido Walters

Deze maandelijkse rubriek is gebaseerd op HVB van 1960.

[Uit Het Visserijblad van vrijdag 1 april 1960]

ONDERMAATSE VIS Waar blijft de controle?

Sedert enkele weken neemt de aanvoer van ondermaatse vis opnieuw grote vormen aan en wie ziet hoe onze eigen vissers voor een handvol drinkgeld welke ze er van maken, kan zulks slechts betreuren.

Kleine ondermaatse tong en andere puf worden gretig door een paar kopers opgekocht.

Onze visserij wordt daarmee niet gediend.

We betreuren dan ook ten zeerste, dat al wie bevoegdheid heeft, nl.: politie, waterschoutagenten en visserij-overheid niet of slechts weinig optreedt tegenover de overtreders.

Het is misschien onze rol niet dergelijke misbruiken aan te klagen en er is misschien meer moed nodig misbruiken die zeer nadelige gevolgen hebben, aan de kaak te stellen, dan ze te laten voortbestaan. Maar aan dergelijke praktijken dient eens en voor altijd een einde gesteld.

Aan de kantien van de vismijn brengen visvangers 's morgens tussen 6 en 7 uur hun verboden waar aan de wal en wordt deze waar verkocht aan 30 F per mand van 50 kg!

Ook in stad brengen garnaalvissers tussen 9 en 10 uur puf aan de wal. Ook te Zeebrugge gaan deze praktijken opnieuw hun gang.

Wij menen dat het de plicht is van de Hogere Overheid ten strengste in te grijpen in 't belang van de visserij zelf.

Waarop wacht men?

☛ 0.333 te water gelaten. - Maandag 11 april 1960 is in de grootste eenvoud de 0.333 Johnny (38,71 m) te water gelaten op de Scheepswerf Seghers in Oostende. Voor de afwerking en de plaatsing van de MWM-motor van 640 pk en de verstelbare schroef is nog drie maanden nodig. Bouwheren zijn de reders-scheepsbouwers Charles en Victor Seghers

☛ Nieuw visserijschool in Oostende voorgesteld. - Op vrijdag 15 april werd de makette en het ontwerp voor de nieuwe visserijschool in Oostende voorgesteld aan de leden van het stadsbestuur. Het idee om de school op de Vuurtorenwijk in te planten was toen reeds verworpen. Uiteindelijk werd beslist om het complex op een braakliggend terrein aan de overkant van het stadhuis te bouwen.

☛ Oprichting openluchtmuseum in Oostduinkerke aangekondigd. - Ter vervanging van het Oceanografisch museum dat tijdens de oorlog verwoest werd besliste het gemeentebestuur van Oostduinkerke om een nieuw openlucht visserijmuseum op te richten in de gemeente. De oorspronkelijke plannen spraken van een folkloristisch museum voor de visserij in de duinen met een zestal oude vissershuisjes. Bedoeling was om op termijn een vissersdorp uit te bouwen zoals dat bestaat voor het plattelandsleven in Bokrijk.

eid - Handel

De Belgische visserijvloot (64)

In januari 2005 zijn we gestart met de rubriek 'De Belgische visserijvloot' waarbij we maandelijks drie foto's en een beknopte historiek van de vaartuigen publiceren. Met 111 steekkaarten van vissersvaartuigen hadden we zowat de hele varende vloot gehad. Door de goede respons op deze rubriek gingen we er nadien mee door. Sinds februari 2008 gaan we stapvoets terug in de tijd en brengen we de vaartuigen die sinds 2000 uit de vloot verdwenen zijn. Deze aanpak die gepaard gaat met het nodige opzoekwerk levert ruim voldoende vaartuigen op om in de volgende nummers van de 75ste jaargang van HVB telkens een bladzijde te stofferen.

Voor de juiste gegevens baseren we ons op de oudere Officiële Lijst der Belgische Vissersvaartuigen. Ook andere bronnen en archieven worden geraadpleegd om de juiste gegevens over de vaartuigen en de opeenvolgende eigenaars te vinden. (Guido Walters, Louis Vande Castele)

Z.519 White Horse

Lengte: 28,12 m
Breedte: 6,73 m
Tonnage: 154 bt
Bouwjaar: 1970
Werk: Scheepswerven Langerbrugge
Motor: ABC (1970), 525 pk
Uitrusting: boomkorvisserij (oorspronkelijk zijtrawler)
Eigenaars:
NV White Horse, Brussel (1970)
NV White Horse, Knokke-Heist (1976)
Emiel Dobbelaere, Zeebrugge (1978)
Hilda Dobbelaere, Zeebrugge (1978)
Francois Bonny-Deweever, Knokke-Heist (1982)
PVBA Carpe Diem, (1986)
PVBA Adams en Amandels (1988)
BVBA White Horse, Zeebrugge (1988)
BVBA White Horse, Brugge (1992)
Geschraapt: 8 april 1993

Z.69 De Kaper

Lengte: 34,90 m
Breedte: 8,49 m
Tonnage: 273 bt
Bouwjaar: 1986
Werk: De Graeve, Zeebrugge
Motor: Stork (1986), 1.200 pk
Uitrusting: boomkorvisserij
Eigenaars:
PVBA Vandenbroucke-Schiltz, Knokke-Heist (1986)
BVBA De Kaper, Knokke-Heist (1988)
Geschraapt: 23 maart 1993 (verkocht in buitenland)
Opnieuw in de vaart als GY.269 De Kaper
Uitgebrand voor Deense kust in 1999.

O.309 J. Van Maerlant

Lengte: 27,20 m
Breedte: 6,48 m
Tonnage: 98,39 bt
Bouwjaar: 1965
Werk: PVBA Deweert, Oostende
Motor: ABC (1965), 300 pk
Uitrusting: plankenvisser
Eigenaars
PVBA Decrecal, Oostende (1965)
PVBA Decrecal, 8450 Bredene (1976)
Geschraapt: 8 januari 1993.

Haring als trekpaard voor de gouden eeuw

In een serie over de voormalige Zuiderzee mag het onderwerp VOC (Verenigde Oost-Indische Compagnie) niet ontbreken. Een VOC die de 17de eeuw tot gouden eeuw zou maken.

Zonder Zuiderzee geen VOC! De vele havensteden langs de kusten van de relatief veilige Zuiderzee waren even zo vele uitvalsbasis voor de handelsvaart. Steden als Amsterdam, Hoorn en Medemblik hebben daardoor een grote rol gespeeld in de opbouw van de wereldscheepvaart. Zonder Zuiderzee dus geen VOC, maar ook: zonder visserij geen VOC.

Dat laatste vraagt om wat uitleg.

VOC werf Amsterdam

Het zilver van de zee, de zoute haring, bracht zoveel geld in het Hollandse laatje, dat het de 17de eeuw tot Gouden eeuw maakte. Niet voor niets wordt nog steeds gezegd dat de rijke koopmansstad Amsterdam gebouwd werd op haringgraten. Kijk maar naar die statige grachtenpanden die nog uit die 'gouden' tijd stammen en nog steeds de oude Amsterdamse grachtengordels sieren. Haring, daar draaide het toen om. Veel grote zeeslagen (geleid door beroemde Hollandse en Zeeuwse admiraals) zijn succesvol gevoerd, louter en alleen om het behoud van visgronden voor de Hollandse vissers.

Haring was ook het eerste verse product waarvoor een kwaliteitskeur in het leven werd geroepen. Aanvankelijk werd de haring gezouten in tonnen verpakt; men noemde dit 'steuren'. Dit was nog geen 'kaken'. Pas nadat de haringhandelaar Beukelszoon van Biervliet in de 14de eeuw van Scandinavische zeevaarders een methode had afgekeken om haring te verduurzamen (het kaken), werd het al snel in de praktijk gebracht door de Nederlandse vissers. Kaken, zouten en opslag waren in Holland onderhevig aan strenge regelgeving. Zelfs het soort zout werd vastgelegd en ook de kantjes (tonnetjes) waarin de haring gelegd werd moesten van speciaal eikenhout zijn. Zo was een product ontstaan waarvoor in binnen- en buitenland een goede winstgevende markt was.

Haring werd daardoor ook de motor van de Hollandse handelsvaart. Maandenlange reizen naar nog onbekende gebieden, veroorzaakte een behoefte aan voedsel met veel eiwitten, dat ook na maanden nog eetbaar was.

De voorsprong die Hollandse schepen op hun buitenlandse concurrenten hadden kwam voort uit dat eiwitrijke 'gezouten zeezilver' dat in eikenhouten 'kantjes' in grote hoeveelheden mee ging op reis. Hierdoor kon de bemanning langer voorzien worden van belangrijke eiwitten. Meer dan de helft van de wereldhandelsvloot uit die tijd was van Hollandse afkomst. Een vloot die verre tochten kon maken dankzij de haring!

Er is nog een oorzaak waarom haring nauw verbonden is met dat enorme wereldomvattende handelsbedrijf dat de VOC was. De haringvisserij beleefde rond 1600 een ongekende groei. Vangst, verwerking en handel bleken zo lucratief dat menig visser zich thuis geconfronteerd zag met een flink aantal met geld gevulde oude sokken. Ook werd vaak geld bewaard in oude matrassen.

Banken om het geld naar toe te brengen bestonden nog niet. Waar moest men naartoe met al dat geld? 'Compagnieën' boden het antwoord. Een compagnie werd gevormd door een aantal geldschieters die gezamenlijk een onderneming oprichtten. Doel was via handelsvaart goederen in te kopen, te vervoeren en weer te verkopen. Meestal ging het om specerijen. Als de tocht slaagde konden de goederen met grote winst worden verkocht. De bemanning werd dan ontslagen. Het schip (dat meestal zwaar geleden had van de langdurige reis) werd verkocht en de compagnie werd opgeheven. Steeds opnieuw werd dus een nieuwe kleinschalige compagnie opgericht om de behaalde winsten opnieuw in een winstgevende reis te beleggen. Het werd een complete 'gold rush'. Al snel waren er zoveel compagnieën dat zij elkaar tot in de dood beconcurrerden. De prijzen zakten daardoor uiteindelijk tot een niveau waarop het niet meer rendabel was te investeren in zo'n handelsvaart.

Republiek kaart De Zeven Verenigde Nederlandsche Provinciën

Klaar voor vertrek...de 'Kerstvloot' op de reede van Texel

Bedrijfsspionage

Intussen werd Portugal ingenomen door Spanje. Portugal had altijd al een grote voorsprong in de verre zeevaart gehad. Navigatiekunde, goed zeemannschap en behoorlijk precieze kaarten maakten dat zij als geen andere hun weg over de wereldzeeën konden vinden. De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden was zelf ook nog steeds in oorlog met Spanje, zodat het verhandelen van door Portugezen aangevoerde specerijen niet meer mogelijk was. Ook durfde men met Hollandse schepen niet meer in de buurt van vijand Spanje te komen. Er moest dus gezocht worden naar een alternatief om aan specerijen te komen. De vaarroute naar Oost-Indië was een Portugees geheim en om in 'de Oost' te geraken diende dat navigatiegeheim eerst aan de Portugezen ontfutseld te worden. Het werd een zaak van wat we tegenwoordig bedrijfsspionage noemen. Via twee Hollandse schippers die in Portugese dienst voeren (Cornelis en Frederik De Houtman) werden de benodigde zeekaarten 'gekaapt'. Vijfentwintig duidelijke zeekaarten werden in het geniep naar Nederland gebracht. Hiermee was het navigatieprobleem goeddeels opgelost. De aangeleverde gegevens over havens en zeeroutes werden door de Amsterdamse cartograaf Plancius tot nieuwe kaarten verwerkt. De Staten-Generaal van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden bewerkstelligde een samengaan van de vele kleine compagnieën en zo ontstond in 1602 één grote compagnie: de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Met een beginkapitaal van fl. 6.424.588,00 werden de eerste schepen uitgerust. Bij deze eerste 'multinational ter wereld' gingen economische en militaire macht nauw samen! Die VOC kreeg immers niet alleen het alleenrecht voor alle Nederlandse handel en scheepvaart op Azië, ook mocht het naar eigen inzicht oorlog voeren, verdragen sluiten met Aziatische vorsten en eigen forten bouwen. Een eigen leger hoorde ook bij de privileges. Waardoor de voorwaarden verenigd waren om tot ongekende grootte te groeien. Het grote verschil voor de investeerders was dat het schip na het succesvol beëindigen van een tocht niet verkocht hoefde te worden en de bemanning steeds weer opnieuw kon worden ingezet. Door de zware reizen 'vermoeide' schepen werden nu op eigen VOC-werven weer gekalefaterd en zeeklaar gemaakt. Tevens werden op de werven ook steeds nieuwe schepen gebouwd.

Aandelenbeurs

Het ingelegde geld (door vissers en anderen) bleef vanaf nu bij de VOC en men kreeg voortaan, afhankelijk van gemaakte winsten, dividend uitgekeerd. Nederland is dus de uitvinder van het alom bekende aandeel dat verhandeld kan worden op een aandelenbeurs en de VOC was eigenlijk niets anders dan wat wij heden ten dagen een naamloze vennootschap zouden noemen. De plaatselijke compagnieën waren nu de 'kamers' van

de VOC geworden. (Amsterdam, Zeeland, Rotterdam, Delft, Hoorn en Enkhuizen waren van die 'kamers'.) De heren Zeventien (de vertegenwoordigers van die kamers) voerden een strikt zakelijk, zij het weinig transparant, beleid. Iedere kamer had zijn eigen vertegenwoordiging.

Bij de oprichting van de VOC liep het direct storm om er aandelen van te kopen. Iedereen, rijk of arm, wilde wel zo'n aandeel hebben. Als zo'n kamer dan winst had gemaakt, deelde de aandeelhouder door uitkering van het dividend voor een stukje mee in de winst. Aandelen konden ook weer verkocht worden. Dat gebeurde op de aandelenbeurs op het Rokin in Amsterdam, die hiervoor speciaal gebouwd werd (1611). Deze beurs is dan ook de eerste of de oudste aandelenbeurs van de wereld.

Het oude raadhuis van Amsterdam, waarin in 1609 de Wisselbank gevestigd werd. Pieter Janszoon Saenredam, 1657

De macht bij de VOC-bevelhebbers was groot en het was heel gewoon dat als er lucratieve reizen werden afgerond, de aandeelhouders daar niets van merkten. In plaats van dividend uit te keren, hield men de winst liever in 'het bedrijf of in eigen zak'! Ook het bankwezen vond zijn start door de VOC. De Amsterdamse handelaren moesten zich voor die tijd financieel behelpen met een ratjetoe aan cassiers en wisselaars. Door de oprichting van de Amsterdamse Wisselbank in 1609 (de eerste echte bank in Nederland) kwam aan die chaotische monetaire situatie een einde. Niet veel later volgden banken in Middelburg (1615) en Rotterdam (1635). Eigenlijk was de Amsterdamse Wisselbank de voorloper van de eerste echte Centrale bank.

Totalitair bewind

De VOC sloot handelscontracten met Indonesische vorsten. Dat ging aanvankelijk eenvoudig. Voor weinig geld kon men veel specerijen kopen. Later werd dat

steeds moeilijker. Maar de Hollanders hielden er een wat 'vreemde' instelling op na. Alles wat er ergens op een eiland aan specerijen groeide, behoorde de VOC toe (zo zei men) en daar hoefde dus weinig voor betaald te worden. Ging dat niet goedschiks, dan maar kwaadschiks. Waartoe hadden ze anders dat I eger, die bewapening en het 'recht om oorlog te voeren' gekregen? De VOC bereikte zijn monopoliepositie dus via slikken of stikken-overeenkomsten en als dat nodig was, gewoon door regelrechte genocide. Plundering, verkrachting en uitroeiing waren het resultaat.

Ook slavenhandel en uitbuiting van ontelbare mensen hoorden bij het zakendoen. De VOC was een totalitaire organisatie, waarbij alles ondergeschikt werd aan het winst oogmerk. En ach... wie controleerde de bewindhebbers (gouverneurs) in de Oost eigenlijk? Als er al negatieve berichten in Holland kwamen, dan was dat pas $\frac{3}{4}$ jaar later (zo lang duurde de reis per schip) en als de heren Zeventien zich dan een mening gevormd hadden, duurde het nog eens $\frac{3}{4}$ jaar voordat die mening in de Oost arriveerde. Men kon dus lekker zijn gang gaan.

Het geweld tegen de plaatselijke bevolking was niet het enige. Ook Portugezen die een handelspost op (in de ogen van de Hollanders) een verkeerde plaats hadden werden met kanonnen even uit hun fort geschoten. Ook de Vlamingen van de Oostendse Compagnie moesten eraan geloven (zie [http://nl.wikipedia.org/wiki/Oostendse Compagnie](http://nl.wikipedia.org/wiki/Oostendse_Compagnie)). Eigenlijk gaat het hier niet alleen over een groot succesvol bedrijf, maar tegelijkertijd over een zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis.

Bijna twee eeuwen heerste de hegemonie van de VOC. Duizenden werknemers waren in dienst, een kleine dertig kantoren en vestigingen in Azië, zes kamers in de Republiek en een vloot van meer dan honderd schepen. Alleen al voor de Oost waren bij elkaar een miljoen personen in dienst van de Compagnie naar Azië vertrokken waarvan ongeveer een derde is teruggekeerd.

Niets nieuws onder de zon

Het gaat uiteindelijk mis in het laatste kwart van de 18e eeuw. De VOC-bewindhebbers bleken niet opgewassen te zijn tegen de eisen die het leiden van zo'n groot bedrijf vraagt. Hebzucht, onmacht, corruptie en te hoge beloningen voor de bewindhebbers en Gouverneurs vierden al te lang hoogtij. De schulden stegen en de winsten daalden.

Ook was er naast afnemend koopmanschap sprake van een slechte boekhouding. Tegelijkertijd moest de VOC zijn leger inzetten om zijn handelsbelangen te verdedigen tegen Europese concurrenten en Aziatische vorsten. Nog even probeerden de Staten van Holland met leningen de VOC te redden, want een ondergang van de VOC zou een ramp betekenen voor de steden van de kamers van de VOC. Al spoedig bleek echter dat de VOC niet meer te redden was. In 1794 (bijna 200 jaar na de oprichting) nam de staat de restschuld van 119 miljoen gulden over.

De VOC bestaat niet meer. Dan blijkt dat ook de Amsterdamse Wisselbank mee ten onder gaat. Zonder toestemming heeft deze bank voor miljoenen guldens illegaal krediet verstrekt aan de VOC. Leningen waarvoor geen dekking blijkt te zijn. De sluiting van de bank was tevens het zichtbare bewijs dat Amsterdam niet langer meer het financiële centrum van de wereld was.

De VOC ging over aan de staat. Direct daaruit voort kwam de Nederlandse Handelsmaatschappij. En ja, laat nu de ABN AMRO bank een direct gevolg zijn van die Nederlandse Handelsmaatschappij! Als je dan weet dat de VOC (staat in de volksmond ook wel voor Verging Onder Corruptie) ten onder is gegaan aan te hoge (zelf toegekende) salarissen, wanbeleid en corruptie, en dat de aandeelhouders daarbij hun geld verloren... Als je weet dat ook de Amsterdamse Wisselbank mee ten onderging wegens het ongeoorloofd verstreken van miljoenen ongedekte kredieten... Dan weten wij dat er heden ten dage niet veel veranderd is. L'histoire se répète... ach, er is eigenlijk niets nieuws onder de zon.

Jacques van Harten

Cijfers

De VOC was een immens groot bedrijf. Er zijn ruim 5000 tochten door schepen gemaakt. Ieder van de zes kamers had zijn eigen scheepswerf waarop in totaal 1461 schepen werden gebouwd, vooral grote spiegelretourschepen, vijfenveertig meter lang en tien meter breed.

Behalve veel ruimte voor vracht, moesten ook zo'n 200 tot 300 man bemanning en passagiers een plek aan boord vinden. De officieren hadden nette hutten en leefden in welstand, het lagere volk verbleef maanden lang zonder enige privacy op de dekken.

De gemiddelde bouwtijd van een spiegelretourschip op de werven van de VOC was 5 tot 8 maanden, terwijl de bouwkosten zo'n f 90.000 - f 110.000 bedroegen.

Hun laadvermogen was over twee eeuwen gemiddeld 800 ton en een schip ging ongeveer 15 jaar mee.

Een vaartuig deed er ongeveer negen maanden over om Oost-Indië te bereiken. Dan bleef het daar nog ruim een half jaar in de vaart tussen de eilanden om vervolgens aan de retourreis te beginnen.

De heenlading vanuit Europa bestond uit edelmetaal (baren zilver, en een klein gedeelte goud en koper in muntvorm.) De baren werden in Indonesië omgesmeed tot (verschillende) munten. Met de al geslagen munten kon in bijna heel Azië worden betaald. De gouden munten gingen vooral naar India. De edelmetalen waren ongeveer $\frac{2}{3}$ van de complete lading.

Een matroos verdiende 7 tot 11 gulden in de maand en moest meestal bij het ronselen al een bedrag afstaan van 150 gulden (schuldbekentenis).

Peper, kruidnagelen, nootmuskaat, foelie, kaneel, rijst, koffie, thee, suiker, koper, tin, zijde werden naar Nederland gebracht.

Behalve het halen van goederen, werd er ook handel (handel of ruilhandel) gedreven tussen de Aziatische landen. Wat in het ene land goedkoop kon worden aangekocht, kon in een ander land veel duurder worden verkocht of geruild voor andere goederen. Zo vulden zich de ruimen met retourvracht.

de kringwinkel

't rad

**VREET
UW KAS
NIET OP**

Als ze nog bruikbaar is,
komen we ze gratis halen.

www.klctrad.be

Goederen zelf brengen kan in

Brugge, Langestraat 169/171, 8000 Brugge

Blankenberge, Jeanne Van de Puttelaan 3, 8370 Blankenberge

Beernem, Fortstraat 9a, 8730 Beernem

Zedelgem, Torhoutsesteenweg 238, 8210 Zedelgem

Heist, Kursaalstraat 55, 8301 Heist

Voor gratis ophaling van uw goederen bel 050 34 94 00